

Impacte de les recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als Mitjans de Comunicació

Mavi Carrasco Rocamora

Marta Corcoy Rius

Cristina Guiu Monte

Montserrat Puig Mollet

Associació de Dones Periodistes de Catalunya

Febrer de 2017

Amb el suport de:

INDEX

0. Introducció	3
1. Anàlisi Quantitatiu	6
1.1. General: mostra de l'any 2016	6
1.1.1- Unitats informatives. Diaris. Extensions	6
1.1.2- Gèneres periodístics. Opinió. Informació	8
1.1.3- L'ús de fotografia	15
1.1.4- Víctima i agressor. El fet migratori. L'anonimat	17
1.1.5- Antecedents i conseqüències del cas	21
1.1.6- El modus operandi	23
1.1.7- Les fonts informatives	24
1.2. Anàlisi d'un cas	26
1.2.1- Introducció.	26
1.2.2- Unitats informatives. Diaris	27
2. Anàlisi Qualitatiu	32
2.1. Els titulars	32
3. Conclusions	38

0. INTRODUCCIÓ

L'any 2004 el Col·legi de Periodistes de Catalunya i la Regidoria de les Dones de l'Ajuntament de Barcelona varen elaborar unes Recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als programes informatius i d'entreteniment als Mitjans de Comunicació, a partir d'una comissió constituïda a l'efecte.

Aquestes recomanacions es van actualitzar el 2009. A tal efecte es va crear una comissió formada per les entitats que ja van participar l'any 2004 a la qual s'hi han sumat l'Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona (creada el 2004), el Programa de Seguretat contra la Violència Masclista del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació (creat el 2007) i l'Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació.

El document vigent conté 15 punts que incideixen essencialment en l'obtenció de la notícia, en la redacció, el llenguatge, els rols i el context en què cal elaborar les informacions sobre violència de gènere.

Les recomanacions també incideixen en el canvi legislatiu produït des de l'any 2004 amb la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista que estableix la definició de violència masclista.

Des de l'Associació de Dones Periodistes, cada any, des del 2006, fem l'anàlisi sobre com els mitjans de comunicació han aplicat en el seu dia a dia informatiu aquestes recomanacions i com informen sobre la violència masclista. Tot seguit mostrem la metodologia i els resultats del 2014, el novè any consecutiu de la recerca.

METODOLOGIA DEL PROJECTE

Amb la intenció d'analitzar el tractament informatiu i fer una mirada comparativa sobre com s'han aplicat aquestes recomanacions, hem escollit cinc mitjans de comunicació de caràcter generalista. També fem al llarg de l'any una mirada a una mostra de digitals, no observant canvis significatius en el tractament.

Els mitjans que formen part de l'anàlisi continuada són els següents:

- EL PUNT AVUI
- EL PERIÓDICO DE CATALUNYA
- EL PAÍS
- LA VANGUARDIA
- EI MUNDO
- ARA

PERIODE ANALITZAT

El període analitzat ha estat l'any 2016. Seguint la línia de treball d'investigacions anteriors, hem centrat l'anàlisi en els mesos de gener, setembre i novembre, per tal d'afegir a l'anàlisi anual les informacions que es publiquen al voltant de la commemoració del 25 de Novembre,

Dia Internacional per a l'eradicació de la Violència Masclista als 6 mitjans analitzats.

D'altra banda, també s'hi han analitzat dos casos d'homicidi succeïts en aquest període que han destacat pel tipus de tractament realitzat, ja sigui per la rellevància dels protagonistes o per la proximitat i la vinculació amb el seu entorn. Aquest estudi específic de casos es fa amb l'objectiu de valorar si hi ha diferències en el tractament de la informació relacionada amb els casos, si es respecten les recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als Mitjans de Comunicació i si hi ha característiques comunes.

Concretament, hem analitzat dos casos: el cas del 14 d'abril ocorregut a Sant Feliu de Llobregat, i el cas del 19 de desembre a Barcelona.

La metodologia d'anàlisi en aquests dos supòsits ha estat la mateixa que en la utilitzada en l'anàlisi general continuada.

BASE DE DADES

La base de dades emprada conté els ítems necessaris per fer l'anàlisi, a partir de les principals recomanacions sobre el Tractament de la Violència masclista als Mitjans de Comunicació.

Són els següents:

- Títol sencer de la notícia.
- Dia de la setmana, mes i any en què s'ha publicat.
- Secció.
- Pàgina.
- Ubicació de la notícia.
- Evolució i extensió de les informacions.
- Gèneres periodístics.
- Opinió. Tipus.
- Informació. Tipus.
- Víctimes i agressors, origen, anonimats. On s'informa sobre aquests aspectes. El fet migratori.
- Contingut de la informació. Protagonistes

- Antecedents. Conseqüències per a l'agressor
- Fotografia. Tipus.
- Gràfics. Estadístiques.
- Consulta fonts. Tipus de fonts.
- Contextualització de la informació.
- Lèxic i estereotips.
- Titulars

Un cop elaborada i completada aquesta base de dades, s'han processat els resultats en un programa informàtic. Posteriorment, s'han extret les dades que són susceptibles de ser presentades amb gràfics o taules, i les oferim amb els corresponents comentaris o interpretacions que se'n deriven i la resta es tracta de forma qualitativa.

Finalment presentem les conclusions de la investigació, tant de l'anàlisi continuada com dels casos, corresponents a l'any 2016.

1. ANÀLISI QUANTITATIU

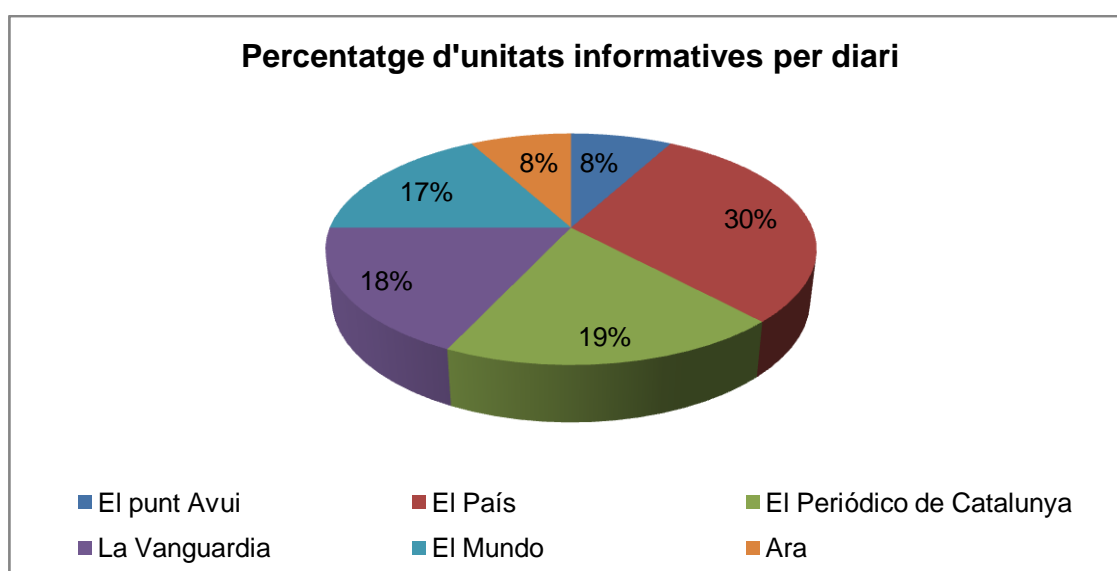
1.1 General: mostra 2016

En l'estudi s'ha tingut en compte la conceptualització emprada pels mitjans, ja que és important no confondre els termes homòlegs de violència masclista i violència de gènere amb el de violència domèstica, perquè tot i que tots tres parlen de violència interpersonal no són conceptes equiparables. La terminologia serveix per situar els fets dins del fenomen concret que estem explicant, en aquest cas, la violència contra les dones. En aquest sentit, es recomana per referir-se a l'homicidi o assassinat d'una dona pel sol fet de ser dona, l'ús del terme feminicidi, ja que és una forma de contribuir a la sensibilització i de visibilitzar aquesta forma extrema de violència masclista.

1.1.1- Unitats informatives. Diaris. Extensions

De la mostra escollida (veure metodologia) hem obtingut **109** unitats informatives. Per tant, hi ha una mitjana d'unes 18 notícies publicades per mitjà. Tot i que no tots els diaris donen la mateixa importància a aquest tema i, per tant el nombre de notícies publicades entre diaris pot variar considerablement. Així, observem:

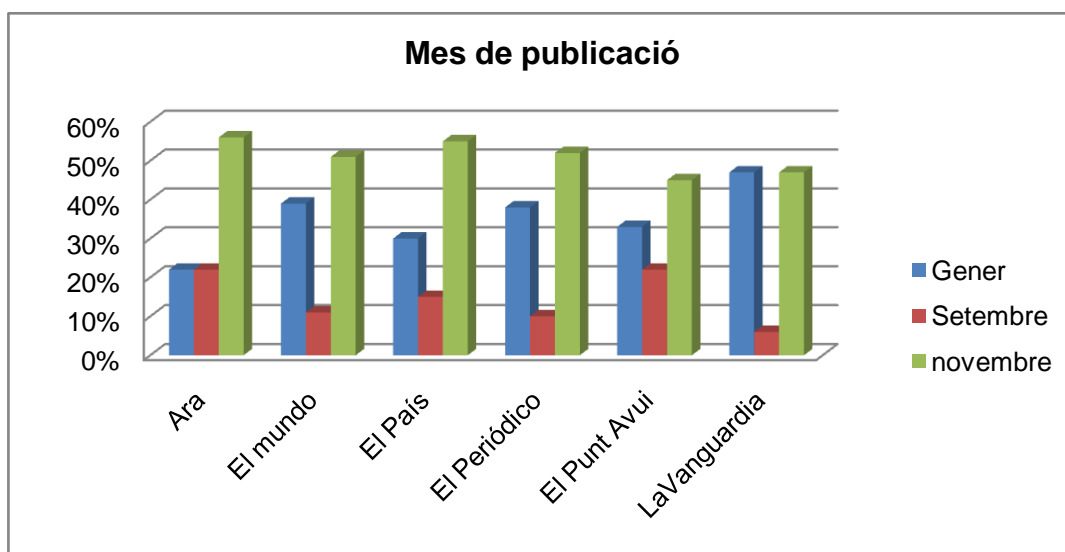
Gràfic 1. Percentatge d'unitats informatives per diari

De les 109 unitats informatives, el 30% pertanyen al diari *El País*; el *Periódico de Catalunya*, *La Vanguardia* i *El Mundo*, publiquen el 19%, 18, i 17% respectivament. I a la cua, amb el menor nombre d'informacions publicades sobre algun aspecte de la violència vers les dones troben al diari *Ara* i *El Punt Avui*, tots dos amb el 8% de les informacions publicades de la mostra.

Cal destacar, però, que el 56% de les unitats informatives recollides a la mostra es van publicar al mes de novembre, mes en el qual es commemora la Diada Internacional per a l'eradicació de la Violència Masclista.

Gràfic 2. Mes de publicació

En el gràfic es veu clarament com exceptuant *El Punt Avui* i *La Vanguardia*, la resta de diaris publiquen com a mínim la meitat de les informacions sobre Violència vers les dones en l'àmbit de la parella durant el mes de novembre. I aquests es queden molt poc per sota d'aquesta regla, a 45% i a 47%, respectivament.

La diferència entre el nombre d'unitats publicades al mes de setembre i gener està més relacionada a qüestions conjunturals, és a dir, a si hi ha hagut més casos d'agressions o menys.

1.1.2- Gèneres periodístics

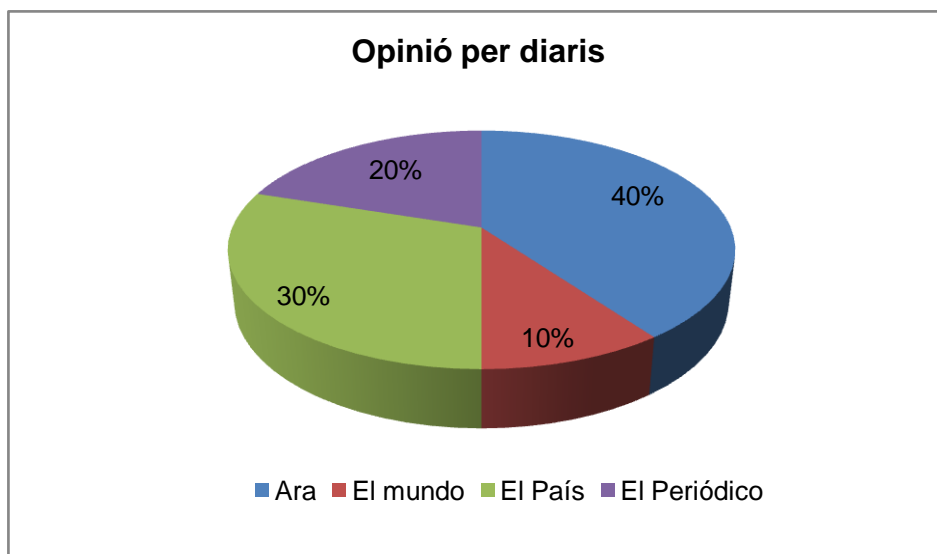
El 90% de les unitats informatives corresponen a gèneres informatius. El 9% són articles d'opinió. Per primera vegada hem trobat un gènere que no és habitual en aquesta temàtica, els obituaris. Representa només l'1% i correspon a una informació publicada pel diari *El Mundo* el 4/11/2016: és l'obituari que el diari dedica a la periodista d'aquest mitjà morta a mans del seu marit a Burgos.

Aquest fet és rellevant i digna de ressenyar, primer perquè és la primera vegada que veiem un obituari en informacions d'aquesta índole; i segon perquè un mes més tard (i, part tant fora d'aquesta mostra) vam trobar un altre, publicat aquesta vegada al diari *La Vanguardia*, referent al "cas Quintà" i dedicat també a la víctima.

1.2.1- L'opinió

El 70% de les unitats d'opinió publicades corresponen a articles d'opinió i/o columnes fixes. Les editorials ocupen el 30% i van ser publicades pel diari *Ara*, *El País*, i *El Periódico de Catalunya*.

Gràfic 3. Opinió per diaris

El diari que més articles d'opinió publica sobre aquest tema és el diari *Ara* seguit d'*El País*. Per altra banda, *La Vanguardia* i *El Punt Avui*, no van publicar cap article durant els 3 mesos de la mostra, el mes de novembre inclòs.

El 80% dels articles d'opinió (8) es van publicar al mes de novembre, inclòs dues de les 3 editorials (67% de les editorials). Només un 20%, 2 articles dels quals 1 és una editorial es van publicar fora d'aquest mes.

1.2.1- La informació. Tipus i extensió

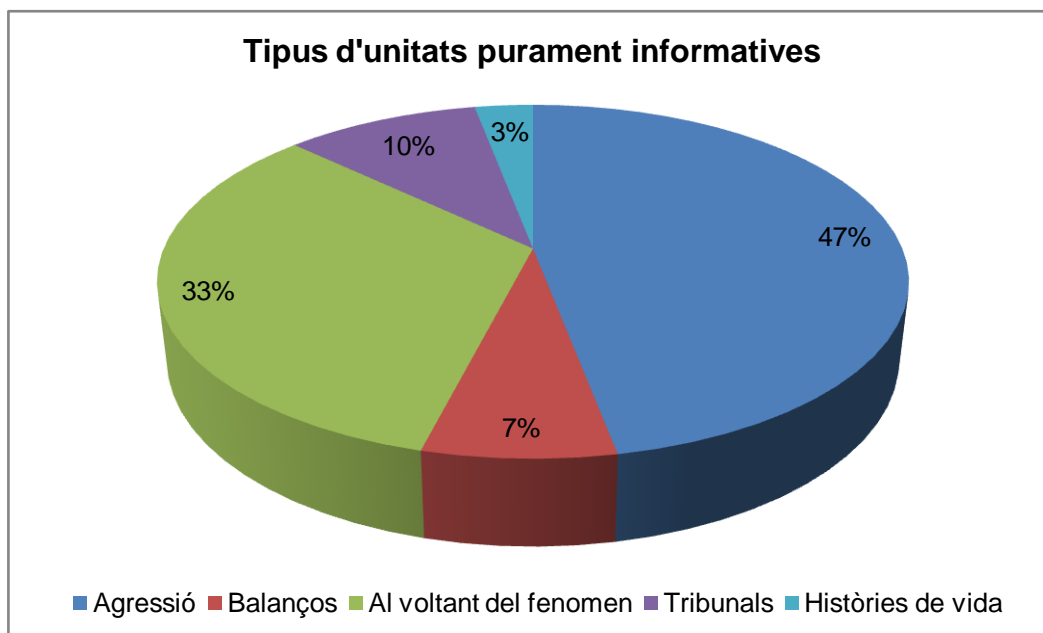
Tipus d'informació

Les unitats purament informatives publicades l'any 2016 són 98, és a dir, el 90% de les unitats analitzades.

Segons el tema principal sobre el qual versen les notícies les cataloguem com:

- Agressions= només descriptives del fet ocorregut
- Balanços= informacions més elaborades que ofereixen dades generals de l'evolució de la violència masclista, comparatives, casos en positiu, origen del fenomen o altres elements que poden invitar a la reflexió o a la sensibilització i conscienciació.
- Tribunals= judicis, detencions, i explicacions de lleis.
- Al voltant del fenomen: engloba aquelles informacions relacionades amb el tema de la violència com ara manifestacions de rebuig, violència a altres països, iniciatives ciutadanes, cinema, televisió.
- Històries de vida: dones que expliquen la seva experiència com ara les dificultats per trobar feina per a les dones que han patit una situació de violència,

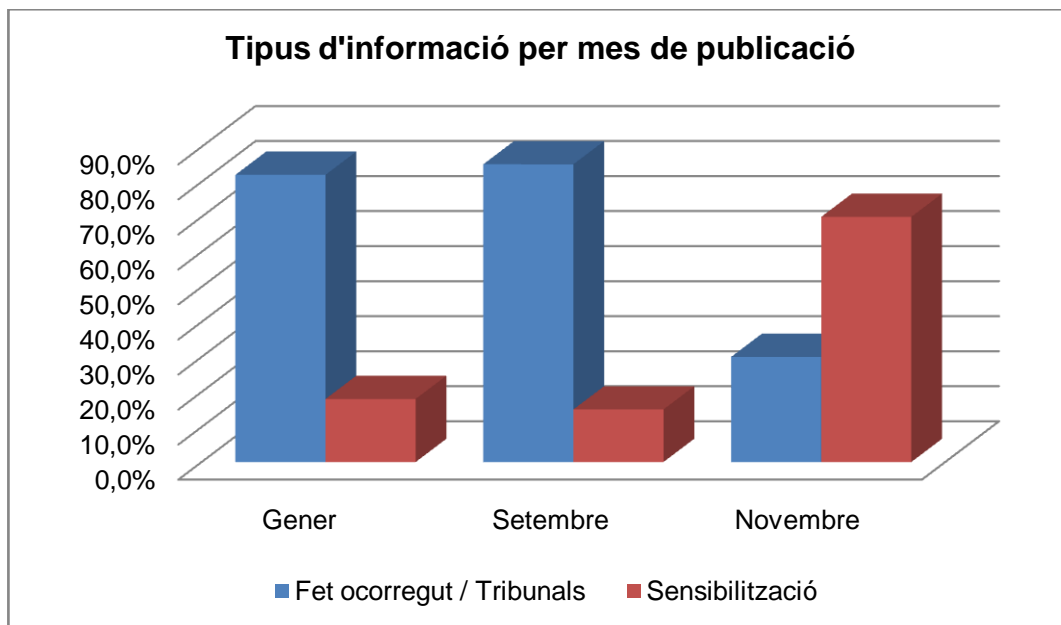
Gràfic 4. Tipus d'unitats purament informatives

La categoria més nombrosa és la que recull les informacions sobre fets ocorreguts, és a dir, les notícies de casos d'agressió. Les informacions englobades en el grup "tribunals" sumen més de la meitat de la mostra (57%), i conté les unitats informatives que tracten sobre judicis i sentències. La suma de les altres tres categories (Al voltant del fenomen, balanços i històries de vida), que corresponen a aquelles unitats informatives que parlen d'aquesta problemàtica amb més profunditat i que podrien definir com notícies més de sensibilització, representa el 43% restant.

És interessant veure quan es publiquen aquests dos grans blocs d'unitats informatives, tal com mostra el següent gràfic:

Gràfic 5. Tipus d'informació per mes de publicació

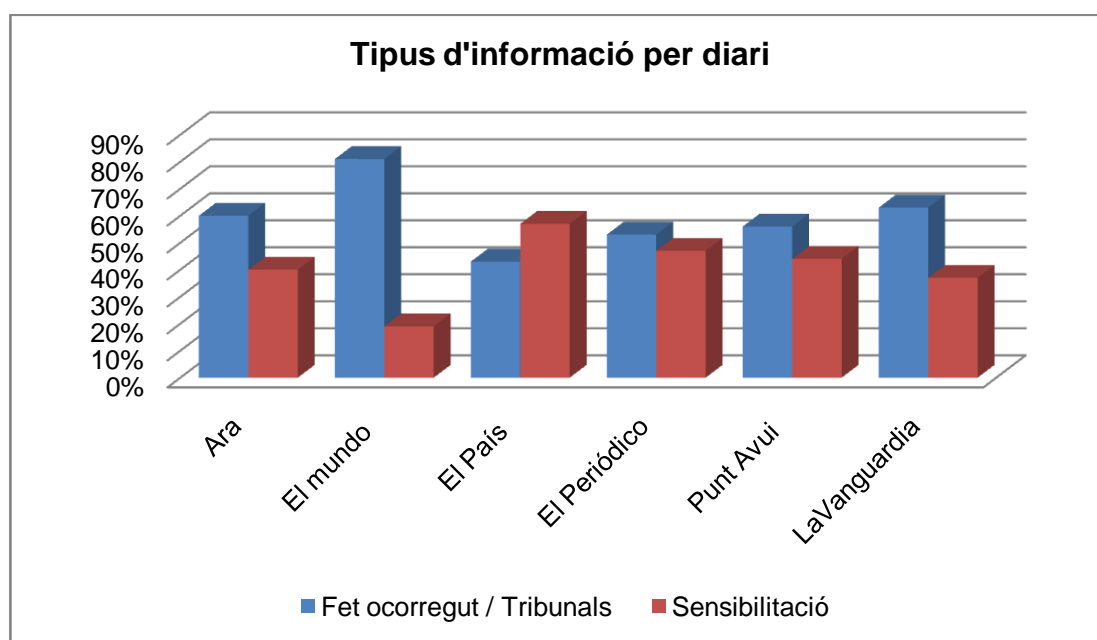
Observem, com les informacions publicades durant els mesos de gener i setembre són majoritàriament aquelles que parlen dels casos d'agressió, en canvi, al mes de novembre les informacions de contextualització i sensibilització són majoria.

Si ens fixem en les dades absolutes, veiem que les notícies sobre agressions publicades al gener són 31 i al setembre 11. Aquestes variacions es deuen al fet que hi han hagut més casos d'agressió en un mes que a l'altre, o com a mínim, han esdevingut casos més mediàtics. Al mes de novembre es publiquen 14 notícies d'aquest tipus, una dada molt semblant a la de setembre. La diferència en aquest mes és que s'han multiplicat per 3 i per 4 les informacions sobre de "contextualització" o "sensibilització".

En un punt anterior havien vist les unitats informatives publicades per diari i per mes, i hem destacat que, a grans trets, els diaris augmenten considerablement el nombre de notícies publicades durant el mes de novembre.

En el següent gràfic observarem a quina categoria dediquen la majoria del seu espai els diaris.

Gràfic 6. Tipus d'informació per diari

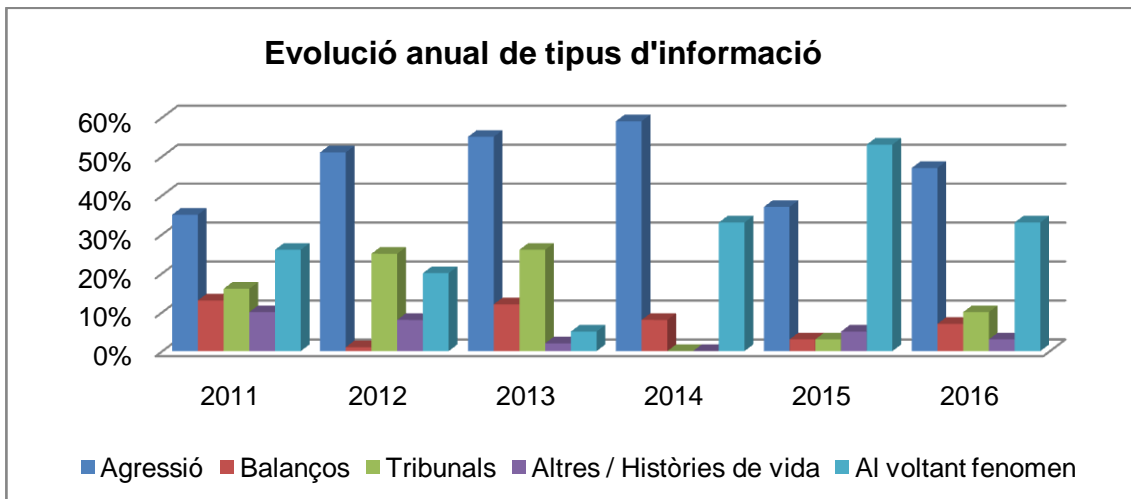
Si en l'apartat anterior afirmàvem que *El País* era el diari que més informacions sobre violència de gènere publicava, també podem afirmar que és el que més articles de sensibilització té a les seves pàgines, el 57% del total de notícies publicades per aquest mitjà.

En aquesta línia, cal destacar el comportament d'*El Mundo* i de *La Vanguardia* que, tot i no ser els diaris que menys informacions sobre aquest tema publiquen, estan a la mitjana, si que són els que menys informacions de sensibilització publiquen. Concretament, *El Mundo* ha publicat 3 notícies de sensibilització del total de 13 peces publicades, i en el cas de *La Vanguardia* la proporció és de 7 de 12

La resta estan al voltant del 40% informacions de sensibilització, 60% casos d'agressió.

L'evolució històrica dels darrers anys sembla consolidar la tendència d'un creixement de les informacions de sensibilització però concentrades, cada cop més, al mes de novembre.

Gràfic 7. Evolució anual de tipus d'informació

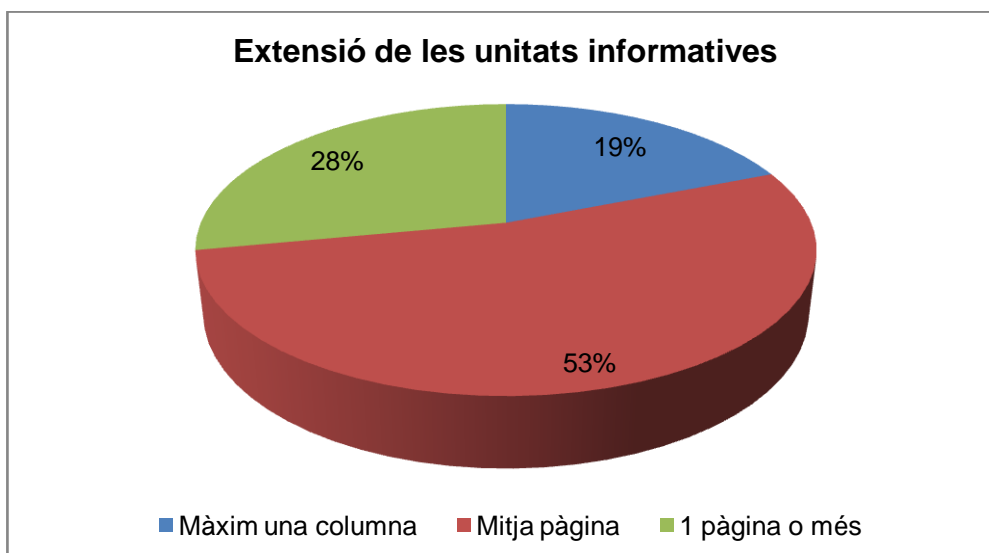

El salt tan gran de les informacions sobre “Al voltant del fenomen” que es veu el 2015 està relacionat amb la manifestació que es va produir a començaments de novembre a Madrid. El 2016, tot i que no s’han mantingut les publicacions en aquesta categoria, sí s’ha registrat un nombre de peces superior a la de la resta d’anys del període (excloent l’any 2015).

Extensió de les unitats informatives

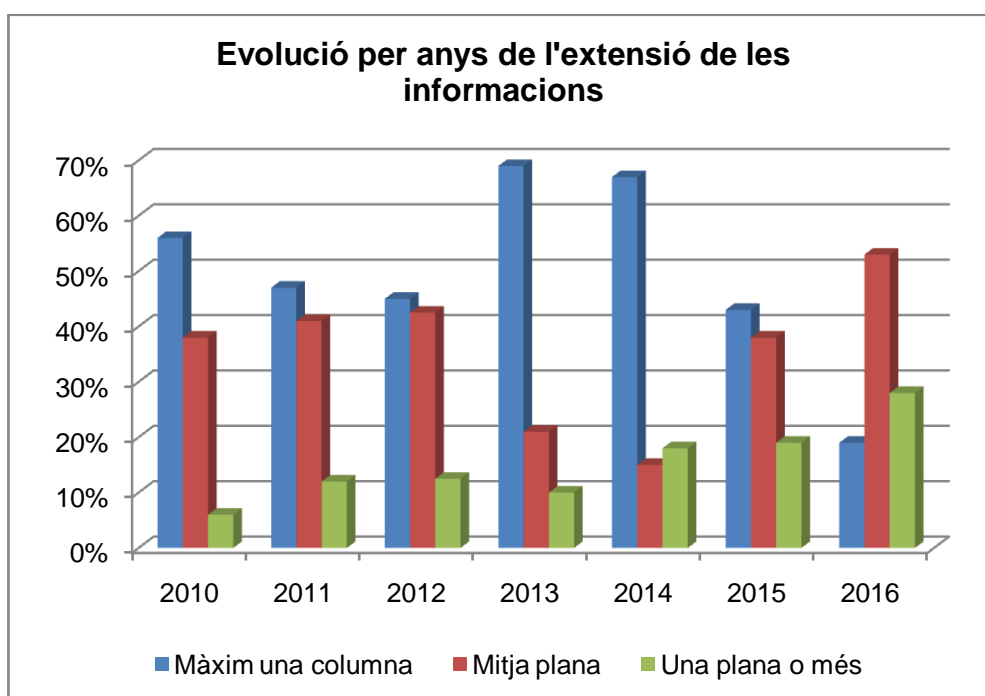
Tal com mostra el següent gràfic, la gran majoria d’informacions publicades sobre violència masculista (53%) durant l’any 2016 tenen una extensió aproximadament de mitja plana del diari.

Gràfic 8. Extensió de les unitats informatives

Amb aquesta dada, es trenca una tendència dels darrers anys, que concentrava la major part de les peces en el format breu, tal com observem en el següent gràfic.

Gràfic 9. Evolució per anys de l'extensió de les informacions

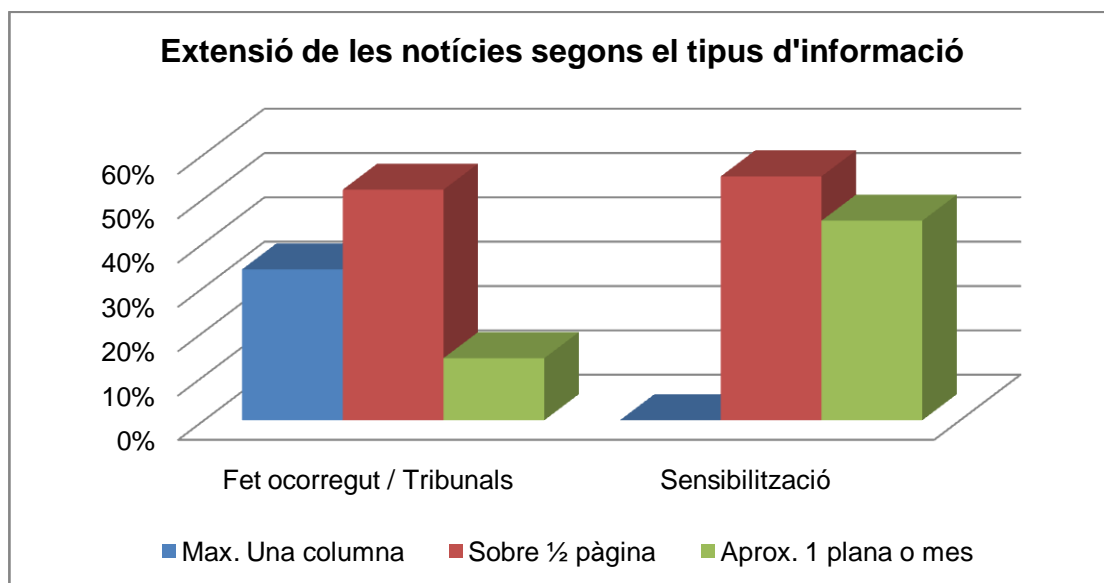
Des de l'any 2010, la gran majoria de les informacions al voltant de la violència vers les dones es publicaven en format breu, és a dir, amb una extensió que no superava una columna del diari. En l'edició anterior d'aquest estudi, que analitzava les informacions publicades l'any 2015, ja s'apuntava el canvi. Concretament, la proporció de "breus" baixava considerablement, mentre que s'incrementava la proporció de notícies amb extensions superiors, d'una mida de mitjà plana com a mínim o d'una plana sencera. Tot i aquest canvi, encara la extensió de màxim una columna continuava sent la més usada.

Aquest any, en canvi, ja no s'ha donat aquesta tendència i, així hem passat d'un 43% de les informacions breus (2015), a un 20% de peces breus aquest 2016, evidenciant que les extensions de mitjà plana i plana sencera han fet un creixement exponencial.

La mida de les informacions és important, ja que des de l'ADPC considerem, i així ho hem detectat amb les unitats informatives analitzades, que moltes vegades a l'incrementar els caràcters de les notícies és més fàcil caure en algunes males pràctiques no admeses per les recomanacions.

Observem, la correspondència entre el tipus de notícia i l'extensió que tenen.

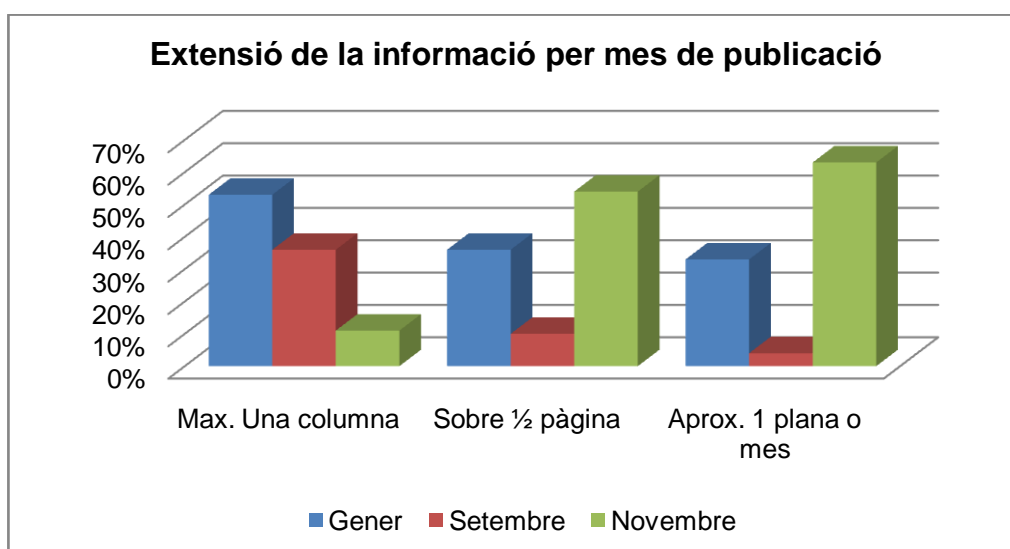
Gràfic 10. Extensió de les notícies segons el tipus d'informació

La totalitat de les informacions amb una extensió de breu tracten sobre casos d'agressions. Els articles sobre sensibilització acostumen a tenir una extensió, com mostra el gràfic, de com a mínim mitjà pàgina. Considerem sorprenent trobar informacions sobre casos d'agressions amb víctimes mortals amb extensions d'una plana sencera, un 14% del total de les informacions sobre casos d'agressions.

El següent gràfic mostra en quin mes es publiquen les informacions més llargues d'extensió i les més curtes

Gràfic 11. Mes de publicació segons l'extensió de la informació

Les informacions més llargues es publiquen majoritàriament al mes de novembre.

1.1.3- L'ús de fotografia

De les 98 unitats informatives, 55 d'elles, el 56% tenen fotos. Les 43 restants, és a dir el 45% de les informacions, no van acompanyades per cap fotografia.

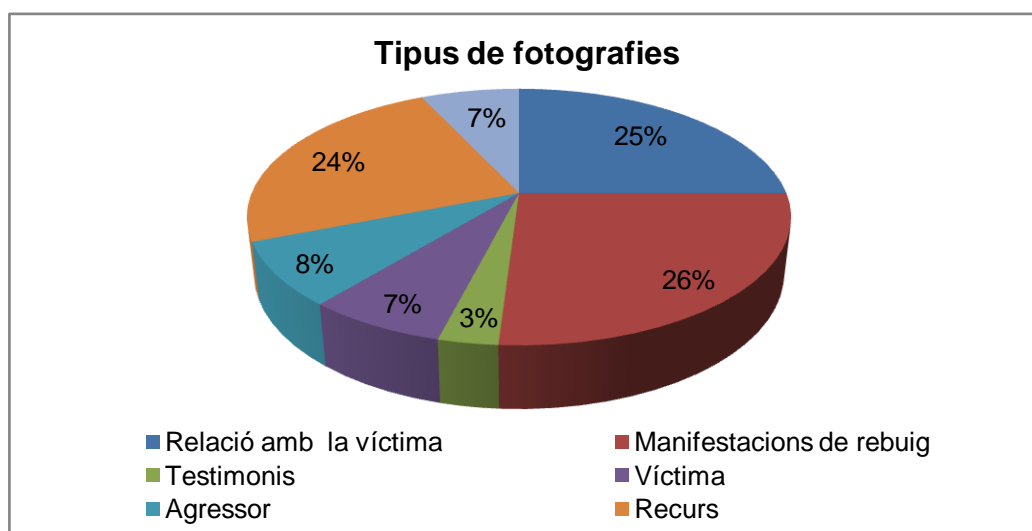
Si comparem les dades amb les obtingudes l'any anterior en aquest apartat, s'observa un creixement important de les informacions acompanyades de fotos, ja que aquestes han passat d'un 30% a un 56%. Aquest canvi en la tendència, s'explica per l'augment de les informacions de major extensió registrat en aquest període i que hem comentat a l'anterior apartat.

Les fotografies les hem classificat en:

- Fotos que tenen relació directa amb la víctima: edifici on vivia, lloc del succés...
- Fotos de l'agressor, detingut/acusat
- Manifestacions de rebuig vers la violència masclista i/o de solidaritat vers les dones que pateixen una situació de violència
- Fotografies de les víctimes
- Fotografies de testimonis i/o persones expertes
- Fotografies de recurs
- Institucionals-Altres: (*parlamentaris/àries, actes polítics, fiscals, edificis, campanyes institucionals, cinema, etc.*)

Observem el tipus de fotografies que s'han publicat en l'any 2016.

Gràfic 12. Tipus de fotografies

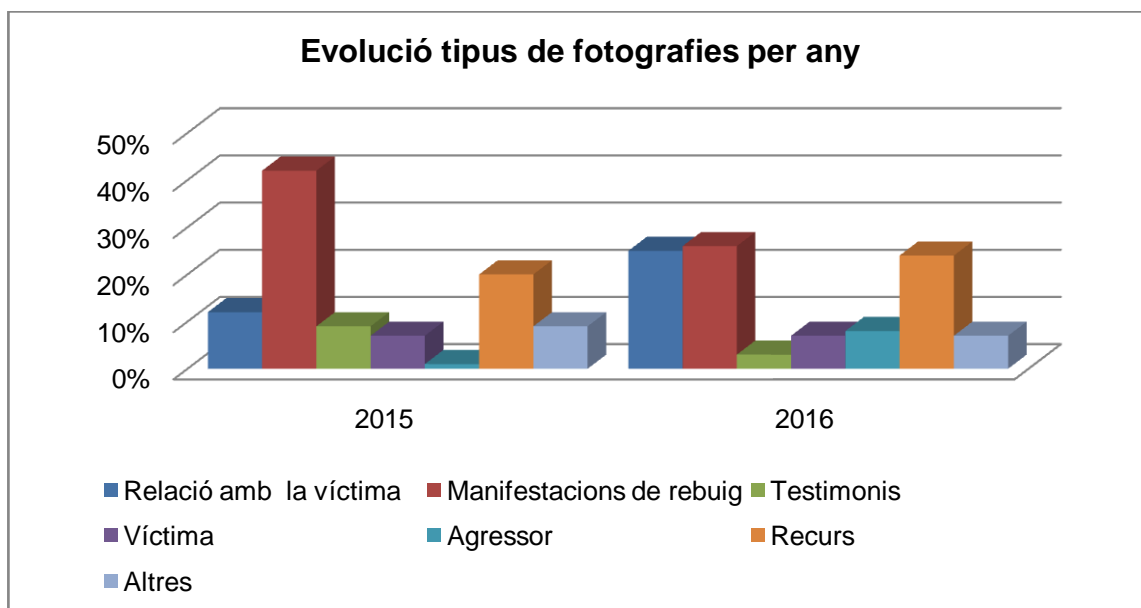
Tres de cada quatre fotos publicades (75%) corresponen a les categories de "Manifestacions de rebuig", "Fotos de recurs" i fotografies que tenen algun tipus de "Relació amb la víctima".

Les dues primeres són categories que entren dins de les bones pràctiques que proposa les Recomanacions: imatges de pancartes o manifestacions que, pràcticament tots els mitjans publiquen o, com a foto de recurs, mòbils amb noves apps (*El Periódico de Catalunya*, 22/11/2016), una aula de defensa personal (*El País*, 23/09/2016).

En canvi, les fotografies que guarden “Relació amb la víctima” poden caure en, el que considerem una mala praxis, tal com recullen les Recomanacions: la gran majoria de les fotografies d’aquest tipus mostren els llocs dels fets (portals de casa, garatges, etc.), detalls pels quals la víctima pot ser identificada i perdre, per tant, l’anonimat.

Si observem els tipus de fotografies publicades en els dos darrers anys, constatem que el 2016 s’ha produït un traspàs de fotografies de “Manifestacions de Rebuig” cap a imatges de “Relació amb la víctima”: han baixat les primeres i han crescut les segones. Hem de veure en posteriors anàlisi si aquesta tendència es manté.

Gràfic 13. Evolució tipus de fotografies per any

Seguint la tendència de l’estudi de l’any 2015, tornen a aparèixer, després de què durant anys havien pràcticament desaparegut dels diaris, les fotografies d’aixecaments dels cadàvers i tot i que no representen més d’un 3% (englobades en la categoria víctimes), si que creiem convenient subratllar-ho pel sensacionalisme que comporten.

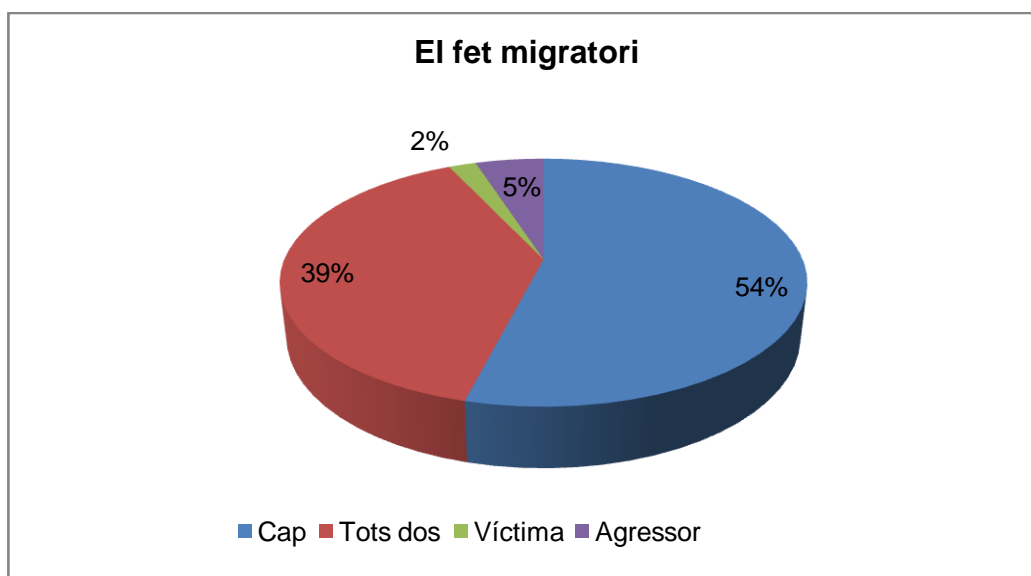
1.1.4- Víctima i agressor. El fet migratori i l'anonimat.

1.1.4.1. El fet migratori.

Un 57% de totes les notícies analitzades són susceptibles de recollir les dades sobre l'origen ètnic o migratori de les persones "protagonistes": víctimes i agressors. Corresponen a totes aquelles informacions que fan referència a un fet ocorregut (Mort / Agressió).

Per tant, si només tenim en compte aquelles notícies susceptibles de recollir aquesta informació donada la seva temàtica, observarem que el 54% no faciliten ni destaquen aquesta dada, la qual cosa la valorem com a positiva, tal com es diu a les recomanacions, com apunta el següent gràfic.

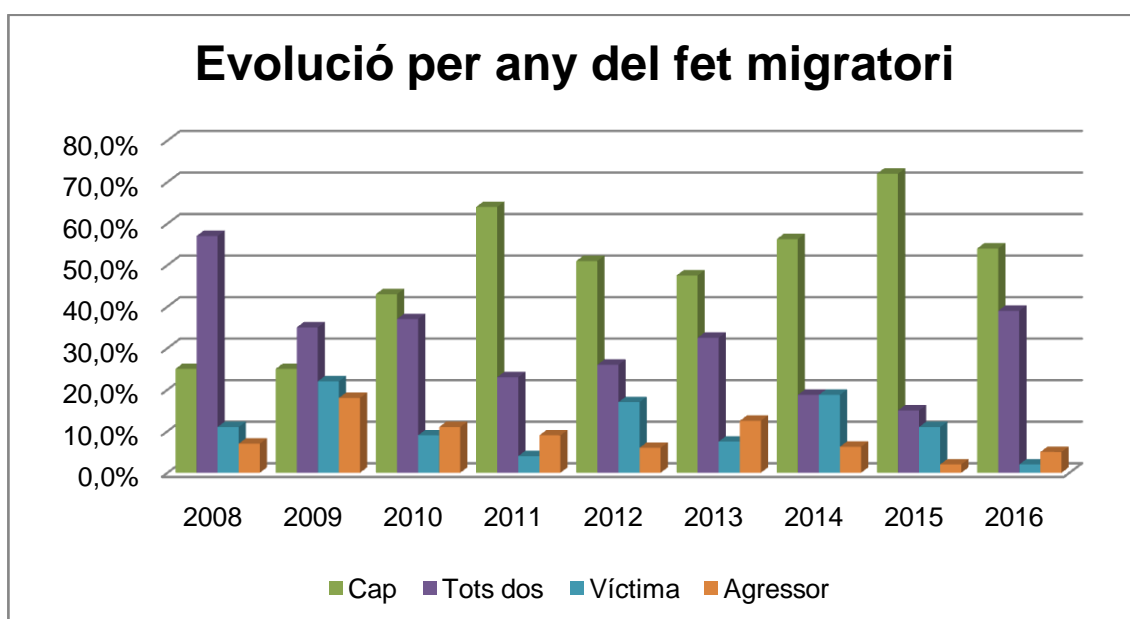
Gràfic 14. El fet migratori

En el 44% de totes les notícies susceptibles de subratllar el fet migratori s'esmenta la nacionalitat de l'agressor. El país d'origen de la víctima es veu reflectit en el 41%. Pràcticament, igual.

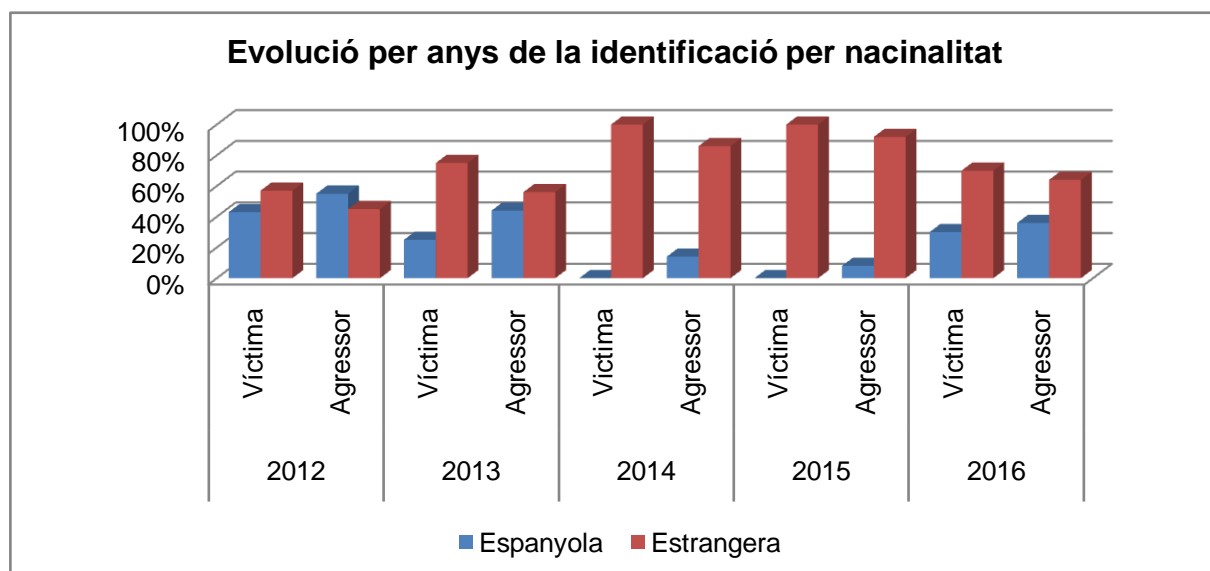
Si analitzem aquesta dada al llarg dels anys, veiem que des de l'any 2011, les notícies que no posen el focus d'atenció en aquest fet són majoritàries.

Gràfic 15. Evolució per any del fet migratori

Però és preocupant que en aquest darrer any, hagin pujat tant les notícies que sí que ho esmenten. Així, han passat de constatar aquesta dada només en el 30% dels casos, a trobar-nos-la en el 46% de les notícies publicades. Esperem que sigui una cosa conjuntural i que en les pròximes edicions d'aquest estudi no es confirmi aquesta tendència.

Gràfic 16. Evolució per anys de la identificació per nacionalitat

En els darrers anys es confirma el fet que es dona més rellevància a què els protagonistes de les informacions, víctimes i agressors, siguin estrangers que persones nascudes a Catalunya o a Espanya.

Encara que també es diu, ocasionalment, que l'agressor o la víctima són nascuts a Catalunya o Espanya, les vegades en què es facilita l'origen estranger dels protagonistes representa més del doble que si són dels països.

Com a aspecte positiu, destaquem que només en el 12% de les unitats informatives aquesta dada es facilita en el titular.

1.1.4.2. L'anonimat

Les Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació defensen que cal respectar el dret a la intimitat de les persones agredides i la presumpció d'innocència dels perpetradors, ja que és un dret fonamental que s'ha de garantir mentre no hi hagi una sentència condemnatòria per aquests fets.

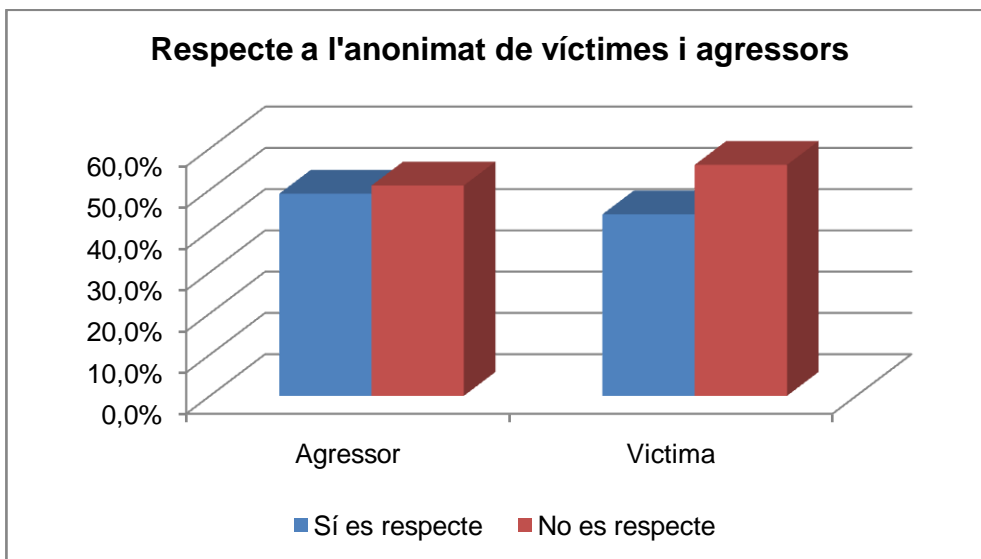
Malgrat que les recomanacions estableixen que és millor mantenir tant a les víctimes com als agressors en l'anonimat, en 20 de 56 notícies, el 36% de les informacions, s'identifica a la víctima. L'agressor surt identificat en el 38% de les informacions.

Tot i que aquest percentatge representa més d'un terç de la mostra ho valorem com una millora, ja que respecte a l'any passat els casos en què no es respecta l'anonimat han baixat.

Ara bé, des del 2014 hem identificat cada cop més informacions que esmenten el barri, urbanització o fins i tot l'adreça del domicili de la víctima, a partir de la qual se la pot identificar. Així, trobem que hi ha un 20% d'informacions que, tot i que no esmenten el nom de la víctima, sí que especifiquen l'adreça. Per tant, les notícies amb anonimat de les víctimes es redueix i passen a ser menys de la meitat, el 44%. Cal destacar, que un 16% de notícies publiquen dades com el nom i l'adreça. El comportament amb l'agressor és molt semblant. Hi ha un 13% d'unitats informatives que informen, tot i no esmentar el nom de l'agressor, de l'adreça on vivia per la qual també se'l pot identificar. Així, el nombre d'informacions que mantenen l'anonimat de l'agressor baixa a la meitat de totes les que es publiquen (49%). També és ressenyable que un 11% de les informacions donen tant el nom com l'adreça.

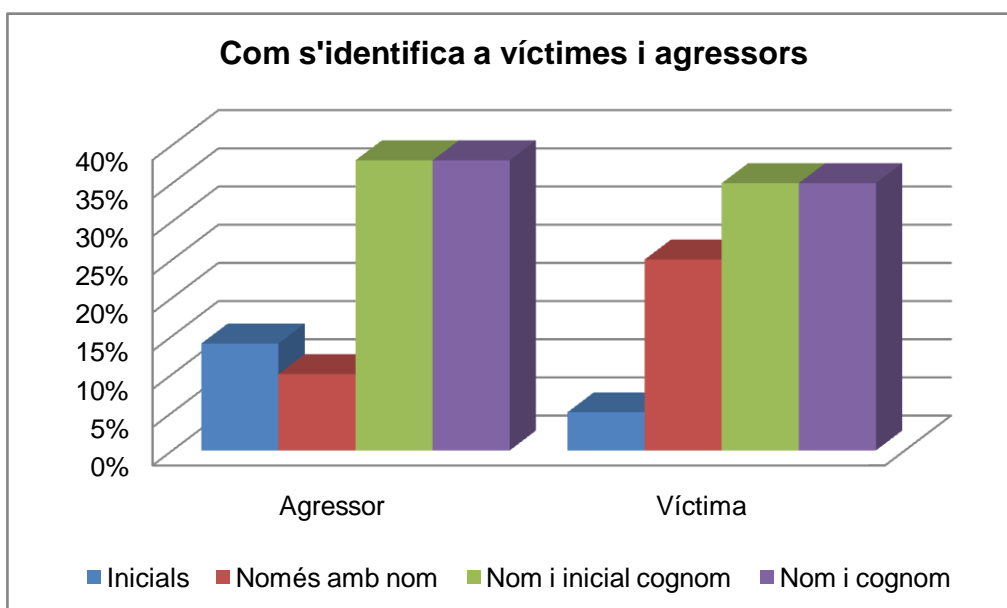
Així, el respecte cap a l'anonimat dels i de les implicades en el succés, queda compromès, perquè hi ha molts elements que faciliten la identificació dels protagonistes i llurs familiars.

Gràfic 17. L'anonimat de víctimes i agressors

És interessant observar com el respecte cap a la víctima es dóna una mica menys que en l'agressor. I com se'ls identifica? Observem el gràfic

Gràfic 18. Tipus d'identificació de víctimes i agressors

L'ús més emprat per a nomenar a les víctimes i l'agressor és mitjançant el nom i cognom o bé el nom i la inicial del cognom.

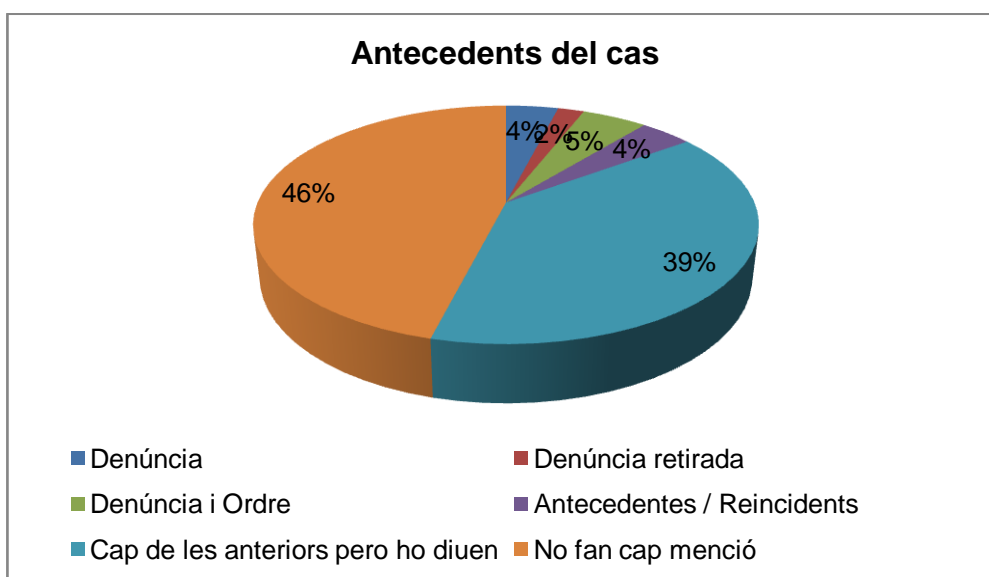
1.1.5- Detalls dels casos: antecedents, conseqüències i modus operandi

1.1.5.1- Antecedents

A la societat actualment hi ha un debat obert sobre si cal donar la dada de si la víctima havia presentat denúncia i si tenia ordre d'allunyament, ja que aquesta dada pot ajudar a una persona que es troba en situació de violència a perdre la por a denunciar o a que aquesta li augmenti.

Observem el següent gràfic.

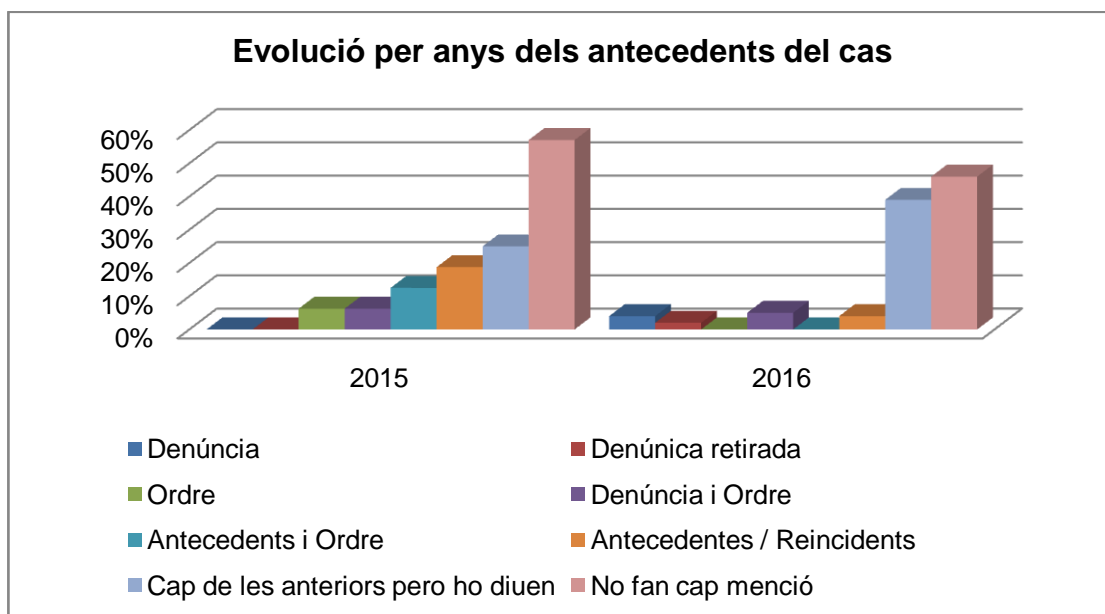
Gràfic 19. Antecedents del cas

El 46% de les unitats susceptibles de publicar dades sobre la víctima i l'agressor, no mencionen en la notícia cap dada sobre els antecedents del cas. Per tant, un 54% de les informacions sí que fan menció sobre aquesta qüestió.

Si comparem aquestes dades amb les de l'any anterior, observarem que tot i que ens movem amb percentatges similars el 2016 han crescut les informacions que sí que ho mencionen.

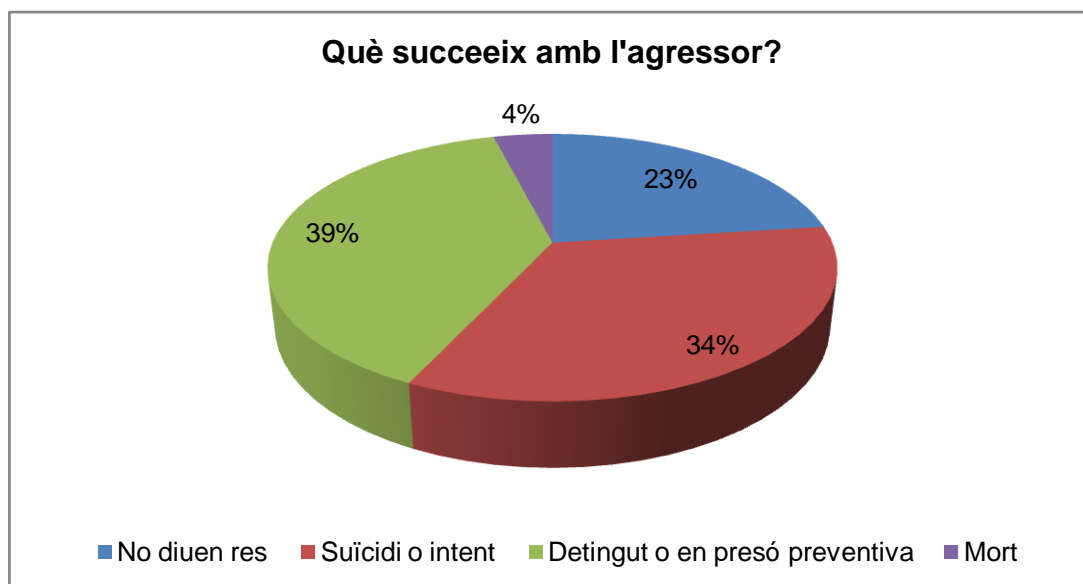
Gràfic 20. Evolució per anys dels antecedents del cas

El 2016 només hem trobat un 2% de notícies que especifiquen que la víctima havia retirat una denúncia cap el seu agressor.

1. 1.5.2- Conseqüències per a l'agressor

Gràfic 21. Que succeeix amb l'agressor?

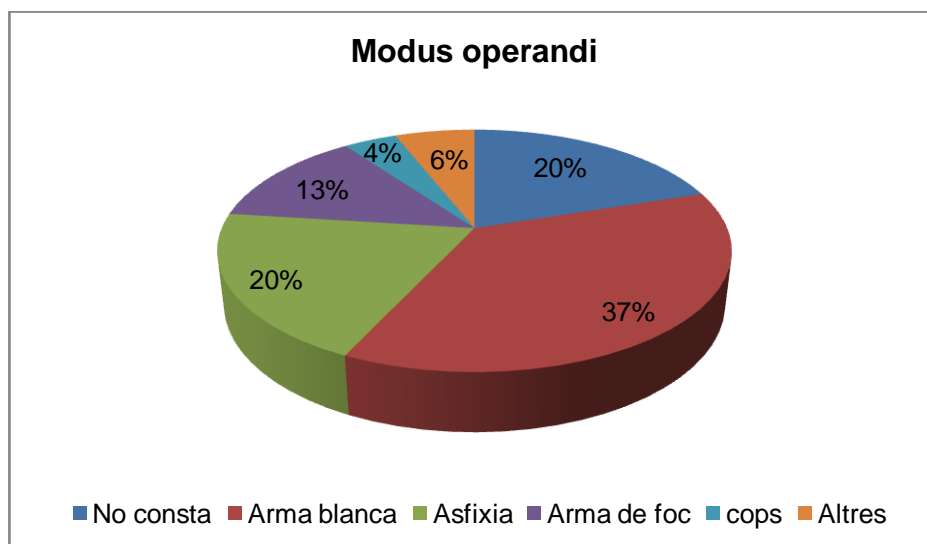
Poques són les unitats informatives que no expliquin què ha passat amb l'agressor (23%), sobretot quan aquest ha estat detingut o s'ha suïcidat, les dues respostes majoritàries dels autors de fets d'aquests tipus. En el 4% expliquen que l'agressor és mort però no especifiquen com.

Cal assenyalar un aspecte que tot i que no respon exactament a "Què succeeix amb l'agressor?", sí que dóna informacions sobre ells. I això no sempre és positiu. Per exemple, el 2% de les notícies comenten que l'agressor és alcohòlic i el 5%, comenten aspectes de la vida conjugal com que s'havien separat fa poc o estaven en tràmits de separació. S'ha de tenir molta cura a l'hora de fer aquests comentaris perquè pot arribar a semblar que s'està intentant donar elements atenuants per a l'agressor, justificant el seu comportament, encara que aquesta no sigui la intenció.

1.1.6- El modus operandi

De les informacions susceptibles de recollir aquesta dada, el 80% recullen de quina manera s'ha produït el fet, xifra bastant estable i que es manté al llarg del temps.

Gràfic 22. Modus operandi

En un 20% dels casos no consta el modus operandi, és a dir, de quina manera l'agressor ha agredit la víctima. Caldria debatre si cal donar aquesta dada però el problema no el veiem tant en què es digui o no sinó en el lèxic utilitzat, les expressions i els detalls que es poden arribar a donar, ja que poden fregar el sensacionalisme. Per exemple no és el mateix dir que ha mort per arma blanca o apunyalada que "degollada" (*El Mundo*, 25/11/2016)

1.1.7- Les fonts informatives

La font informativa és el canal que facilita la informació per redactar la notícia.

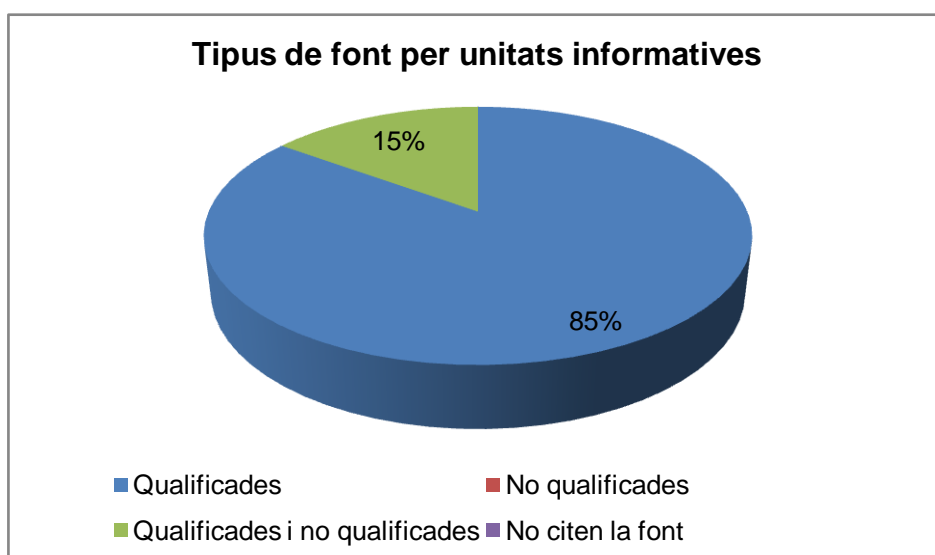
El segon punt de les Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació especifica que cal “**Seleccionar i diversificar les fonts d’informació**. Cal evitar recollir testimonis del veïnat i dels familiars si no es disposa de dades concretes i aprofitables... És convenient que els i les periodistes i les empreses de mitjans de comunicació exerceixin la seva tasca d’acord amb els principis professionals i les normes ètiques i de deontologia. És important considerar, tant en les decisions com en la tria de fonts informatives i testimonis, l’objectiu periodístic que es persegueix, el context en què s’emmarca el fet, l’impacte i les conseqüències que se’n poden derivar segons com es tracti la informació”.

En l’anàlisi del 2016, el 85% de les unitats informatives no utilitza cap font no qualificada. Només un 15% utilitza ambdós tipus de fonts, les qualificades i les no qualificades. A més, entre totes les fonts emprades, les no qualificades només representen el 12%.

Malgrat que aquestes dades són força positives, cal destacar dos fets:

1. Encara que només representen l’1% de les unitats informatives, hi ha notícies que tenen com a font principal una agència i que només estan contrastades pel periodista/mitjà amb font no qualificades
2. Un 10% de les informacions publicades no utilitzen cap font a part del mateix periodista. És a dir, detectem una manca de contrastar fonts.

Gràfic 23. Tipus de font per unitats informatives

És el tercer any consecutiu que no hi ha cap informació que utilitzi només fonts no qualificades.

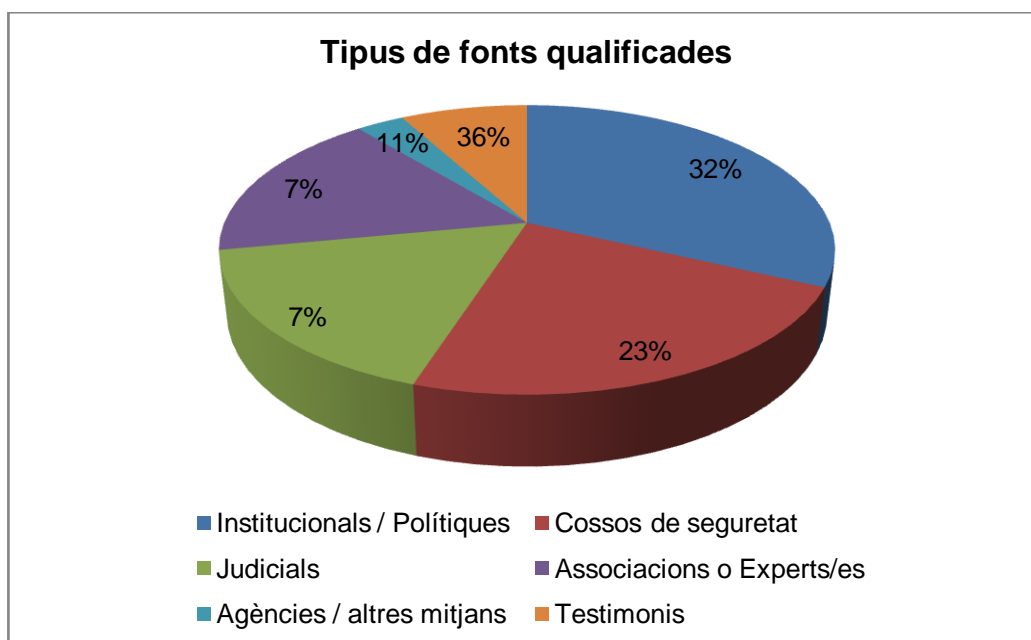
Fonts qualificades

Les fonts qualificades les hem classificat en:

- Institucionals / Polítiques
- Cossos de seguretat
- Judicials
- Associacions o Expertes
- Sanitàries
- Protagonistes
- Agències / altres mitjans
- Altres

Si no considerem el o la periodista o mitjà com a font informativa, les fonts institucionals més emprades són:

Gràfic 24. Tipus de fonts qualificades

Les fonts institucionals continuen sent les més usades, així com la dels cossos de seguretat.

Fonts no qualificades

Les fonts no qualificades són els veïns, veïnes o la gent del barri. També hem observat un percentatge alt en què s'utilitzen expressions poc clares a l'hora de citar les fonts. Ens referim a: fonts properes al cas, a la investigació, etc.

1.2 Anàlisi del cas

1.2.1- Introducció

En aquesta edició de l'estudi del tractament dels mitjans de comunicació en els casos succeïts l'any 2016, s'han seleccionat dos casos d'especial interès pel tractament rebut als diferents diaris. D'una banda el cas ocorregut a **Sant Feliu de Llobregat** publicat en suport paper el 14 d'abril de 2016 i de l'altra el cas ocorregut a **Barcelona** publicat el 19 de desembre. En el primer cas, un mosso de baixa per depressió mata la seva exparella i posteriorment se suïcida. En el segon cas, el periodista Alfons Quintà mata la seva dona i també se suïcida després.

Hem triat aquests dos casos perquè tenen en comú que:

- Les professions dels agressors són rellevants en el tractament de la informació. En el primer cas, el fet que l'autor fos membre dels cossos de seguretat és d'interès, més encara quan el mètode utilitzat en el feminicidi va ser l'arma reglamentaria, i perquè en el moment dels fets l'agent estava de baixa per depressió. En canvi, l'element que fa destacar la figura de l'agressor en el segon cas és la seva notorietat en l'àmbit professional, especialment en ser un periodista reconegut, fet que va afavorir els perfils inicials i obituaris que van redactar-se sobre la seva persona.
- Les víctimes estaven molt arrelades al seu entorn per la seva activitat professional. En el primer cas la víctima era molt popular al municipi perquè regentava un bar prop de l'ajuntament i pel seu caràcter. En el segon cas, la víctima era molt coneguda al barri en el qual treballava com a doctora, per la seva dedicació i el seu caràcter.
- En ambdós casos els feminicidis es van cometre amb una arma de foc (pistola i escopeta, respectivament) i en ambdós casos, els perpetradors es van suïcidar a posteriori.
- En ambdós casos la investigació va revelar que estaven en tràmits de separació i que les víctimes havien revelat la intenció de separar-se.
- En cap cas hi havia denúncia prèvia ni ordre de protecció.

Atesa la singularitat d'ambdós casos, l'objectiu d'aquest apartat qualitatiu és veure com es comporten els diaris generalistes, quins aspectes del cas destaquen i quin to utilitzen.

1.2.2- Unitats informatives. Diaris

De les unitats informatives en paper, analitzem un total de 35 peces: 9 relacionades amb el cas de Sant Feliu de Llobregat i 26 del cas de Barcelona.

Pel que fa als gèneres periodístics emprats, la majoria són de contingut informatiu, presentades com notícies d'agències, notícies elaborades pel mateix diari o amb un estil de crònica informativa, però en el cas de Barcelona, a més de les peces informatives (61,5%) trobem també articles d'opinió (26,9%) i obituaris (7,7%).

El pes ponderat dels mitjans segons el volum d'informacions, són: El Periódico de Catalunya (28,6%), L'ARA (22,9%), La Vanguardia (17,1%), El País (14,3%), El Mundo (11,4%) i amb un 5,7% El Punt Avui.

Com hem comentat en l'apartat anterior, la **terminologia emprada** serveix per situar els fets (un femicidi concret) en el fenomen que estem explicant, en aquest cas, la violència masclista en l'àmbit de la parella. Destacar que la gran majoria de les peces analitzades parlen de "violència masclista" o "violència de gènere", contextualitzant per tant els fets dins la violència contra les dones. I és que el llenguatge no només serveix per descriure la realitat sinó que també contribueix a crear-la. Aquí rau la importància de la precisió a l'hora de triar els verbs en els titulars i en els cosos de les notícies.

En l'estudi dels casos, veiem que en el primer cas (Sant Feliu de Llobregat), tant en els titulars com en el cos de la notícia s'utilitzen verbs com matar o assassinar, molt descriptius. Mentre que en el cas de Barcelona, trobem titulars que titulen la notícia amb un "trobat mort", fins i tot quan en el text de la notícia apunten a un més que probable cas de violència masclista en l'àmbit de la parella, com apunten les primeres hipòtesis de la policia catalana. Concretament, El Punt Avui titula "Troben morts Quintà i la seva dona al domicili de les Corts" (20/12/2016), tot i que ja en el subtítol diu "Les primeres hipòtesis dels Mossos assenyalen que el periodista hauria matat la parella i s'hauria suïcidat". Probablement aquesta prudència extrema en aquest cas es deu a la notorietat social i professional de l'agressor, que va condicionar les informacions publicades en relació al cas, provocant aquesta imprecisió entre títol i subtítol de la peça. En canvi, en un cas similar succeït just el mes anterior a Burgos en el qual tant víctima com a autor eren periodistes, els titulars no van reflectir la professió de l'autor, tot i que sí el de la víctima, que era cap de secció del diari El Mundo-El Correo de Burgos (El Mundo 03/11/2016).

En les informacions, cal **contextualitzar la violència contra les dones** i el caràcter estructural d'aquesta violència, tal com recull la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista que reconeix que l'origen de les desigualtats i violències que pateixen les dones, pel sol fet de ser dones, està en les estructures socials més arrelades. Per aquest motiu cal integrar en el

relat informatiu l'evidència d'aquesta desigualtat estructural, evitant-ne la fragmentació dels relats i la presentació dels casos com fets aïllats. En aquesta línia, editorials o articles d'opinió com el publicat per El Periódico de Catalunya (19/12/2016) "Assassinades, les mortes i les vives" contribueixen a la comprensió del fenomen.

A més, **fer el seguiment dels casos d'agressions** (mortals o no) més enllà de la pura informació de l'incident de successos és una tasca essencial que contribueix a la sensibilització social, facilitant el rebuig social vers aquesta xacra i evidenciant que aquests comportaments són delictes tipificats en el codi penal i que per tant, no queden impunes davant la llei. En aquest sentit cal destacar exemples positius de notícies que complementen la informació del cas donant llum a dades estadístiques de denúncies policials i judicials, i visibilitzant el nombre de sentències penals i la proporció de condemnatòries per tal mostrar les conseqüències penals de la violència masclista. A més, en aquest treball es destaquen dades del Observatorio de Violencia Doméstica y de Género del CGPJ, que trenquen falsos mites com la proporció més gran de víctimes nacionals, el majoritari paper actiu de les víctimes en interposar la denuncia o el baix percentatge de dones que s'acullen al seu dret a no declarar vers l'agressor. Destaquen: El País "Els jutjats reben 426 denúncies per violència de gènere cada dia" (20/12/2016), El Periódico "12.000 dones denuncien cada mes un acte de violència masclista (19/12/2016) i La Vanguardia "Gairebé 4.000 dones en risc" (20/12/2016).

Pel que fa a l'**anonimat de la víctima i l'autor**, s'observa que no es respecta aquest anonimat en la majoria de les notícies analitzades. Pel que fa a la víctima (ja sigui d'un assassinat o d'una agressió greu) és fonamental protegir la identitat de la dona i el seu entorn. En aquesta línia s'ha d'evitar donar dades que permetin identificar clarament la víctima, l'autor i les persones del seu entorn. En els dos casos analitzats aquest anonimat no es dona en les informacions en la premsa analitzada. En el cas ocorregut a Barcelona, era més difícil mantenir aquest anonimat perquè l'autor era un popular periodista, però en el cas de Sant Feliu podem recollir una gran quantitat de dades que descriuen tant a l'autor i la víctima, com les persones de l'entorn, inclús dades relacionades amb les dues menors presents en el feminici. Concretament, en el cas de Sant Feliu es donen els noms de pila de tots dos, les professions, el lloc exacte de feina, i el que és encara més greu, el col·legi de les menors (El País 14/04/2016). En aquest cas no s'ha respectat la Llei 22/2005 de 29 de desembre de la comunicació audiovisual de Catalunya, que prohibeix la difusió del nom, la imatge o les dades que permetin identificar els menors, tal com recullen les Recomanacions sobre el tractament de la violència de gènere als programes informatius i d'entreteniment als mitjans de comunicació. En aquest punt, el cas de Barcelona va posar sobre la taula la necessitat de preservar l'anonimat de les víctimes i els autors, sempre lluny del groguisme o l'explotació morbosa del dolor, tal com recull la columna "Revelar o no el nom de les víctimes de violència

masclista" publicada en dues parts, amb arguments a favor i en contra (ARA 22/12/2016). En aquest sentit la normativa jurídica relacionada és clara, i coincideix amb les Recomanacions quan defensa l'anonimat de les víctimes i els seus entorns. Però la pregunta que ens hauríem de fer és, quina funció té la informació que nodreix les nostres notícies, d'aquesta manera podrem avaluar la necessitat d'incloure-la. Per tan, la qüestió no és només quines dades es donen, sinó amb quin objectiu. Quan la informació permet fer una diagnosi dels fets que poden ajudar a altres víctimes i als seus entorns a prevenir situacions de risc, aquestes descripcions estan justificades, sempre i quan s'allunyin totalment del morbo i el sensacionalisme. Un exemple de la següent notícia: "El detingut pel crim de Vigo va assetjar a la víctima la nit del succés" (El País 20/12/2016), on es descriu una clara situació d'assetjament de la següent manera: "El detingut i principal sospitós, César A.O., de 38 anys, sobre el qual des d'un primer moment es va centrar la investigació pels seus antecedents d'assetjament cap a la víctima, va estar assetjant a la jove durant el sopar d'empresa i es va obstinar a acompanyar-la a casa seva però ella es va negar, segons han declarat alguns testimonis..."

Cal evitar les adjectivacions i relats que puguin contribuir a una **justificació implícita de l'agressió**. Amb independència de com s'estructuri el succés, en cap cas el comportament de la víctima no pot ser la causa o justificar la violència rebuda, perquè el responsable de l'agressió és l'autor dels fets. Tot i que probablement aquest no és l'objectiu del missatge, s'ha de tenir molta cura perquè missatges com aquest: "Que de la teva mort brutal n'aprenguem una lliçó: no s'ha de tornar a casa d'un maltractador ni escoltar les seves promeses falses", extret d'un article d'opinió de El Periódico de Catalunya a propòsit del cas de Barcelona (Victòria, 'in memoriam' 21/12/2016). En el cos d'aquest article d'opinió es remarca aquesta idea de "el que la víctima no ha de fer" i això pot sonar culpabilitzador, encara que alhora la periodista encoratgi les dones que pateixen violència a trencar el silenci. En alguns relats s'afegeix un injustificat safareig, explicant tafaneries de fa 10 anys per acabar responsabilitzant a l'entorn (encara que sigui de forma involuntària) en lloc d'apuntar a l'acció continuada del maltractador. Concretament el text diu: "... Però és evident que Quintà i Bertran tenien una relació molt complicada a jutjar pel que un dia de fa ja una dècada, al mig del carrer, la mare de la víctima va comptar amb temor al periodista Quim Monzó... Li va explicar plorant que la seva filla era la parella d'Alfons Quintà i que tenia por pel que li pogués fer. Monzó li va recomanar anar a una comissaria. Però ni la mare aquell dia, ni la filla durant els següents anys van denunciar al periodista. Ni tan sols la doctora va compartir amb les seves amigues aquestes pors. De fet, avui dia, alguna d'elles es pregunta com va poder aguantar tant. Si era conscient del risc que patia vivint amb ell." (La Vanguardia 20/12/2016). Així, cal posar en relleu que, destacar el fet que la víctima no havia interposat cap denuncia sense aportar cap informació més, com per exemple l'alt grau d'ocultació d'aquests delictes, també alimenta aquest discurs culpabilitzador de les dones. (El Mundo. Agències. 14/04/2016).

El fet que una dona hagi denunciat el seu agressor, li dóna un component d'acció, però no haver-ho fet no demostra per se haver estat passiva davant aquesta situació, ja que la dona pot haver adoptat altres estratègies depenent de les seves circumstàncies personals. En qualsevol cas, no s'ha de culpabilitzar les dones de la situació de violència patida, ja que els agressors són els únics responsables d'aquesta violència. Per aquest motiu, es recomanable **donar veu a les dones que han aconseguit sortir del cicle de violència**, realçant la capacitat de resiliència d'aquestes dones i les històries d'èxit.

D'altra banda, la informació de l'agressor hauria d'ajudar a trencar amb les falses creences que banalitzen o justifiquen aquest tipus de violència. Per aquest motiu, cal evitar els relats de l'entorn que atenuen o eximeixen l'autor, i que intenten mostrar el presumpte agressor com un "home normal" i que per tant no pot haver estat el perpetrador dels fets. Per exemple a la peça de El País es dóna veu a l'autor mitjançant el seu entorn laboral "... Alguns companys asseguraven: Era un tipus estrany", deixant entreveure que potser tenia alguna malaltia mental, que explicaria el seu comportament (El País 14/04/2016).

Com ja hem apuntat anteriorment i tal com recullen les Recomanacions, és fonamental comptar amb **fonts expertes** que il·lustrin les característiques de la violència vers les dones, no només perquè són un valor afegit a les peces informatives sobre els fets sinó perquè ens ajuden a entendre les dades fredes (de dones assassinades o mesures judicials de protecció, per exemple) i faciliten la contextualització del fenomen, el seu abast global i el seu origen multicausal. En aquest punt, tal com recullen les Recomanacions, la mostra evidencia que s'utilitzen més fonts qualificades, especialitzades i de solvència contrastada en les peces complementàries, però no tant en les informacions dels casos, en els quals encara es recullen testimonis del veïnat i dels familiars.

Tal com hem destacat en l'apartat d'anàlisi de fotografies, cal **utilitzar imatges que respectin la dignitat de les víctimes i el seu entorn** i que no afegeixin cap component morbós a la informació. En el cas de Sant Feliu, s'ha barrejat imatges de concentracions i minuts de silenci, que reforcen la sensació de rebuig social vers aquest tipus de violència i els perpetradors, amb les imatges del lloc dels fets. En aquesta línia, la descripció detallada del modus operandi, i especialment les termes i el to utilitzat en aquesta descripció, són elements que incrementen la morbositat i el sensacionalisme de la informació, en contra de les recomanacions. Pel que fa al modus operandi, en ambos casos s'han descrit les armes de foc utilitzades i fins i tot el nombre de trets. Cal recordar que no cal aprofundir ni en l'arma utilitzada ni en les especificitats del crim (com per exemple el nombre de trets o punyalades), si es vol fer un tractament curós d'aquestes notícies, ja que aquestes especificitats del cas no aporten informació important per a la comprensió del cas. En el cas de

Sant Feliu, com que l'autor del crim era mosso d'esquadra, s'entén l'interès suscitat enfront de la possibilitat que l'arma utilitzada fos la pistola reglamentària, però en cap cas cal descriure el nombre de trets, i aquesta informació s'ha donat en totes les notícies. En aquest punt destacar peces que complementin la notícia del succés com “Els agents de baixa han de tornar l'arma en un mes” (ARA 15/04/2016), on expliquen els terminis de retorn de l'arma en aquests casos segons la instrucció policial del cos de Mosso d'Esquadra.

Per últim, les característiques i circumstàncies del cas propicien que es faci al·lusió a altres casos. En relació al cas de Sant Feliu de Llobregat, a la notícia del 14/04/2016 del diari ARA es fa menció a un cas anterior en què l'autor del feminicidi també fou un agent de policia el maig del 2004 a Lliçà de Vall. Destaca positivament que la notícia expliqui que el mosso, que va cometre un doble homicidi (dona i sogra), "va intentar fer creure que els havien atracat a tots tres, però el 2006 el van condemnar a 40 anys de presó", evidenciant d'aquesta manera la condemna efectiva de l'agent.

3. ANÀLISI QUALITATIU

2.1- Titulars

El titular és el reclam i el motiu principal perquè es continuï llegint o no la notícia. Ha de condensar en poques paraules el que ens trobarem si continuem llegint la informació.

En aquest capítol presentem la relació de tots els titulars i una selecció de titulars. Hem agrupat la selecció de titulars sota els apartats següents:

- Homicidi ampliat.
- Manifestacions, actes de sensibilització o conscienciació.
- Històries de vida.
- Descripció del fet ocorregut i el modus operandi.
- Joves i violència masclista. Al voltant del fenomen.

Homicidi ampliat

Titulars i notícies en què a més d'informar de la mort de la dona, s'informa també de la dels fills/es o altres persones com la mare, la cunyada, una amiga..., fet conegut en sectors especialitzats com *homicidi ampliat*.

Exemples:

- Un home mata la seva dona i el seu nadó i se suïcida a Torrevella.* El Periódico de Catalunya 2/01/2016.
- 2015, el año con más niños asesinados desde 2008.* El Mundo 2/01/2016
- L'expolícia que va degollar la seva cunyada accepta 21 anys de pressó.* El Periódico de Catalunya 26/01/2016.

Manifestacions, actes de sensibilització o conscienciació

Titulars i notícies que informen sobre com la ciutadania o les institucions es mobilitzen en contra de la violència masclista

Exemples:

- Los celos no justifican casos de violencia de género según el TS.* El Mundo 5/01/2016
- 30 asesinatos de mujeres bajo la lupa.* El País 22/01/2016

- *Clamor per la dona que va matar el marit que la va vexar 40 anys.* La Vanguardia 30/01/2016.
- *Esplugues rebutja l'assassinat d'una veïna i detenen el seu company.* El Punt Avui 17/09/2016
- *Una de cada tres europees ha patit violència masclista.* El Punt Avui 25/11/2016.
- *Només el 30% de les peticions de protecció són acceptades.* El Periódico de Catalunya 25/11/2016
- *Miles de personas piden un pacto de Estado contra la violencia machista.* El País 26/11/2016.

Històries de vida

Titulars i notícies que recullen els testimonis de persones que han patit una situació personal de violència masclista. Informacions de bones practiques, exemples clars de dones que han lluitat per sortir de l'aïllament, missatges esperançadors que poden ajudar a altres dones maltractades ha emprendre aquest camí i els mitjans poden en aquest casos exercir el seu rol de sensibilització.

Exemples:

- *Violència masclista: parlen les supervivents.* Ara 25/11/2016.
- *Si 60 mujeres mataran al marido habría revolución.* El Mundo 26/11/2016.

Descripció del fet ocorregut i el modus operandi

Titulars en què d'una forma clara s'exposa com l'agressor ha matat o agredit la seva víctima.

- *Detingut per cremar el pis amb la seva dona a dins* El Periódico de Catalunya 2/01/2016.
- *Mata la seva dona a la via pública de Vila-seca i després se suïcida.* El Punt Avui 14/01/2016.
- *Un home anglès estrangula la seva dona a Mallorca.* El Punt Avui 24/01/2016.
- *Un 'mosso' mata a su exnovia y se suicida en Sant Feliu.* El País 15/04/2016.
- *Un mosso mata l'ex i se suïcida amb la pistola reglamentària.* Ara 15/04/2016
- *Un mosso deprimat mata la seva exnovia d'un tret i se suïcida.* El Periódico de Catalunya 15/04/2016.
- *Una dona mor per diverses punyalades a Esplugues de Llobregat.* El Periódico de Catalunya 16/9/2016.

- *Detenido el compañero de la mujer asesinada en Esplugues.* El País 17/9/2016.
- *Un hombre vigilado por maltrato mata a hachazos.* El País 19/11/2016

Joves i violència masclista. Al voltant del fenomen.

Mostrem sota aquest grup titulars i informacions que pretenen ajudar a entendre el fenomen en el context social i econòmic, reflexions en articles d'opinió. Assenyalar que en aquest any 2016 hem trobat estudis i enquestes que expliquen l'actitud de la gent jove davant el fet de la violència masclista i que es reflecteixen d'una manera clara en els titulars.

- *55 assassinades i 50 orfes.* La Vanguardia 1/01/2016.
- *La violència masclista s'acarnissa en els menors.* El Periódico de Catalunya 28/01/2016.
- *En la tripa del maltrato.* El Mundo 24/11/2016.
- *Juristes i oenagés demanen una pensió per als fills de víctimes per masclisme.* La Vanguardia 15/11/2016.
- *Más invisibles que las mujeres maltratadas España. (Los hijos...)*El País 22/11/16.
- *12.000 dones denuncien cada mes un acte de violència masclista.* EL Periódico de Catalunya 20/12/2016.
- *Los juzgados reciben cada día 426 denuncias por violencia machista.* El País 20/12/2016.

2.1.1. Els titulars segons mitjà i dates

Titulars del Punt Avui

- *Mata la seva dona a la via pública de Vila-seca i després se suïcida.*14/01/2016
- *Un home mata la seva esposa de 73 anys, a València.* 23/01/2016
- *Un home anglès estrangula la seva dona a Mallorca.* 24/01/2016.
- *Un home anglès estrangula la seva dona a Mallorca.*17/09/2016
- *Un jove de 26 anys mata la seva exparella, de 34, i després se suïcida, a Eivissa.*18/09/2016.
- *Campanya del govern per superar la violència masclista.* 24/11/2016.
- *Una de cada tres europees ha patit violència masclista.* 25/11/2016.
- *La violència masclista, encara un mal silent.* 26/11/2016.
- *Un mosso de baixa mata l'exdona i se suïcida a Sant Feliu.*15/04/2016.
- *Troben morts Quintà i la seva dona al domicili de Les Corts.* 20/12/2016.

Titulars de l'ARA

- *Primera mort de l'any per violència masclista.* 14/01/2016.
- *Un home estrangula la seva dona, de 49 anys, a Mallorca.* 24/01/2016.
- *Condemna unànime de l'assassinat masclista d'Esplugues.* 17/09/2016
- *Un home apunyala l'exdona i es llança per un penya-segat a Eivissa.*18/09/2016

- *L'eròtica de la dominació.* 18/11/2016.
- *Denunciar la violència masclista amb un sol clic* 22/11/2016.
- *La violència contra les dones també pot tenir forma de titular.* 26/11/2016.
- *La violència al mòbil.* 26/11/2016.
- *Violència masclista: parlen les supervivents.* 25/11/2016.
- *Un mosso mata l'ex i se suïcida amb la pistola reglamentària.* 15/04/2016.
- *Els agents de baixa han de tornar l'arma en un mes.* 15/04/2016
- *El Periodista Alfons Quintà mata la seva parella a trets i se suïcida* 20/12/2016.
- *Un 20% de denúncies presentades per violència masclista queden sense condemna.* 20/12/2016.
- *La va matar perquè havia decidit deixar-lo, segons la nota del suïcidi.* 21/12/2016.
- *Alfons Quintà: un aïllament progressiu.* 21/12/2016
- *Revelar o no el nom de les víctimes de violència masclista (1ª part)* 22/12/2016.
- *Revelar o no el nom de les víctimes de violència masclista (2 part)* 23/12/2016)

Titulars d' El País

- *Un hombre estrangula a su pareja en Madrid.* 5/01/2016
- *El nuevo año se estrena con dos víctimas del machismo.* 6/01/2016.
- *Feas, putas, muertas.* 11/01/2016.
- *Un hombre mata a tiros a su esposa en Tarragona y se suicida.* 14/01/2016
- *Un hombre, hallado acuchillado tras caer al vacío su mujer.* 25/01/2016.
- *Un tranvía llamado maltrato.* 21/01/2016.
- *30 asesinos de mujeres bajo la lupa.* 22/01/2016.
- *Detenido un hombre tras asesinar a su mujer en Mallorca.* 24/01/2016.
- *Un detenido por el asesinato de una mujer en Málaga en 2008.* 27/01/2016.
- *Detenido el compañero de la mujer asesinada en Esplugues.* 17/09/2016.
- *Rechazada una orden de protección para la madre.* 21/09/2016.
- *Cuando la calle se vuelve hostil para las mujeres.* 26/09/2016.
- *Atacar la violencia machista.* 23/09/2016.
- *Violència masclista: parlen les supervivents.* 25/11/2016
- *Un hombre mata a golpes a su pareja en Palma de Mallorca.* 17/11/2016.
- *Un hombre vigilado por maltrato mata a hachazos a su exmujer.* 19/11/2016.
- *Detenido un alemán en Lloret acusado de matar a su pareja.* 21/11/2016.
- *El 41% de las víctimas de violencia machista denunció ataques previos.* 23/11/2016.
- *La violencia oculta.* 25/11/2016.
- *No banalizar el maltrato.* 25/11/2016.
- *Miles de personas piden un pacto de Estado contra la violencia machista.* 25/11/2016.
- *De vuelta al infierno.* 27/11/ 2016.
- *Un 'mosso' mata a su exnovia y se suicida en Sant Feliu.* 15/04/2016
- *Los juzgados reciben cada día 426 denuncias por violencia machista.* 20/12/2016.
- *El detenido por el crimen de Vigo atosigó a la víctima la noche del suceso.* 20/12/2016.
- *Hallados muertos el periodista Alfons Quintà y su esposa.* 20/12/2016.
- *Duelo por la doctora Bertran.* 21/12/2016.

Recomanem especialment una sèrie d'articles que va publicar El País la setmana del 25N sobre la violència masclista al món. A continuació en detalllem els titulars.

Titulars d' El País de Bones Pràctiques

- *Una boda para limpiar el delito de violar a una menor.* Turquía 21/11/2016.
- *Más invisibles que las mujeres maltratadas España. (Los hijos...)* 22/11/2016.
- *El ensañamiento con las niñas mexicanas.* México 23/11/2016.
- *La hecatombe en el silencio.* Rusia 24/11/2016.
- *"La policía me metió en el mismo coche que a mi agresor".* Colombia 24/11/2016.
- *Una pandemia que afecta a más de un tercio de las mujeres. Una visión global* 25/11/2016.
- *"Ahora yo dirijo mi vida"* 25/11/2016.
- *El crimen del 25 de noviembre (Porque se celebra este día)* 26/11/2016.
- *"Tiene que haber algo para que dejen de matarnos".* Argentina 26 /2016.
- *Confucio pesa más que la ley.* China 26/11/2016.

Titulars d'El Mundo

- *Una mujer con dos pasiones* 4/11/2016
- *Yolanda. "Si 60 mujeres mataran al marido habría revolución"* 26/11/2016
- *Mata a su ex mujer antes de la vista por la custodia* 4/11/2016.
- *Condenan a una mujer por intentar matar a su ex pareja a navajazos tras la ruptura* 9/11/2016.
- *Mata a su pareja con una tetera* 17/11/2016.
- *Asesinada pese a que el "riesgo era bajo"* 19/11/2016.
- *En la tripa del maltrato* 24/11/2016.
- *Un mosso de baja mata a su mujer a tiros y se suicida* 15/04/2016.
- *El Periodista Alfons Quintà mata a su mujer y se suicida. Se investiga si es un caso de violencia de género* 20/12/2016.
- *La doble orfandad de la violencia machista / Quintà dejó escrito que su esposa quería el divorcio* 21/12/2016.
- *Discutido y polifacético periodista* 21/12/2016.

Titulars de El Periódico de Catalunya

- *Unànime pas cap al pacte contra la violència masclista* 16/11/2016
- *Una 'app' millora la lluita contra les agressions masclistes.* 22/11/2016.
- *El Millor amic de la dona maltractada.* 20/11/2016
- *A prova de sicaris.* 20/11/2016.
- *El Parlament, contra la violència masclista.*23/11/2016.
- *Les formes de la violència contra la dona.*25/11/2016.
- *El rànding de la més llesta i altres gestes.*25/11/2016.
- *Una denúncia d'agressió al dia.* 25/11/2016.
- *Tolerància d'escàndol a Europa.*25/11/2016.
- *Només el 30% de les peticions de protecció són acceptades.* 25/11/2016.
- *Un mosso deprimet mata la seva exnovia d'un tret i se suicida.*15/04/2016.
- *Amb l'arma a casa.* 15/04/2016.
- *El periodista Alfons Quintà mata a trets la seva dona i se suicida (portada)* .20/12/2016.
- *El periodista Alfons Quintà mata la seva dona i després se suicida.* 20/12/2016.
- *12.000 dones denuncien cada mes un acte de violència masclista.* 20/12/2016.
- *Assassinades, les mortes i les vives.* 20/12/2016.
- *La plaga que no cessa* 20/12/2016

- *La carta que va deixar Quintà explica que la dona volia deixar-lo.* 21/12/2016.
- *Victòria, "in memoriam".* 22/12/2016.
- *El asesino de Victoria.* 22/12/2016

Titulars de La Vanguardia

- *55 assassinades i 50 orfes.* 1/01/2016
- *Dos assassinats acomiaden un any negre amb 57 crims masclistes.* 2/01/2016.
- *El Suprem rebutja la gelosia com a atenuant en la violència masclista.* 5/01/2016.
- *Segona víctima mortal per violència masclista del 2016* 6/01/2016.
- *Rècord de trucades al telèfon contra la violència masclista el 2015.* 9/01/2016.
- *Un home mata a trets la seva exparella al mig del carrer a Vila-seca i se suïcida.*14/01/2016.
- *Una dona és assassinada a Palma pel seu home amb el cable del telèfon.* 24/01/2016.
- *Una dona mor a Bilbao en caure al buit i la seva parella apareix ferida,* 25/01/2016.
- *Clamor per la dona que va matar el marit que la va vexar 40 anys.* 30/01/2016.
- *Una dona morta per arma blanca a Esplugues* 16/09/2016.
- *La jutgessa dubta que l'explosió de Premià fos violència masclista.* 4/11/2016.
- *El 40,5% de les dones assassinades per les parelles havien posat denúncies.* 4/11/2016.
- *El ADN del crim de las 40 puñaladas.* 9/11/2016.
- *Juristes i oenagés demanen una pensió per als fills de víctimes per masclisme.* 15/11/2016.
- *Las violaciones serán consideradas delitos de violencia de género en un año.*16/11/2016.
- *Un home mata la seva exdona amb una destrat i després es penja a Lleó.*18/11/2016.
- *Nova eina del 112 per protegir les dones amenaçades .*22/11/2016.
- *Detingut a Llorret un alemany acusat de degollar la seva parella.* 21/11/2016.
- *Violència masclista: 866 dones assassinades en 13 anys.* 25/11/2016.
- *Un mossos de baixa mata l'exparella amb l'arma oficial.* 15/04/2016.
- *Cristina, la de la Vila.* 15/04/2016.
- *Contra la violència de gènere.* 20/12/2016.
- *"Volia ajudar la gent"* 22/12/2016.
- *Gairebé 4000 dones en risc / Les víctimes que les dones protegeix de morir a mans de parelles o exparelles.* 20/12/2016.
- *El cas Alfons Quintà.* 22/12/2016.

3. CONCLUSIONS

De l'anàlisi de les informacions publicades entorn de la violència masclista en l'àmbit de la parella en el període seleccionat s'extreuen les següents conclusions:

- S'ha detectat un major nombre d'articles relacionats amb el cas ocorregut a Barcelona i amb el de Sant Feliu per exemple, probablement degut a la diversitat de peces relacionades publicades, tals com articles d'opinió, perfils de l'agressor per la seva activitat i obituaris (de l'agressor i la víctima). En algunes ocasions en aquests casos s'abusa de dades personals que no aporten gaire al contingut informatiu però sí al sensacionalisme.
- Ús adequat en la majoria dels titulars dels casos analitzats, menys en les primeres informacions publicades sobre el cas de Barcelona, probablement provocat per la notorietat social i professional de l'agressor.
- Increment de les peces complementàries a les notícies dels casos amb víctimes mortals, fet que permet l'aprofundiment en les arrels del fenomen i la visualització de les dades relacionades. L'evolució històrica dels darrers anys sembla consolidar la tendència d'un creixement de les informacions de sensibilització però concentrades, cada cop més, al mes de novembre.
- Continua havent-hi poca presència d'informacions de seguiment dels casos d'agressions (mortals o no) més enllà de la pura informació de l'incident de successos, per tal d'evidenciar el càstig que comporten aquests actes delictius.
- L'extensió de les notícies s'ha ampliat i els breus ja no són els predominants.
- Protecció de la identitat de la dona i el seu entorn: aquesta és una de les recomanacions més vulnerada en les notícies analitzades, així com en els dos casos analitzats. Aquest anonimat no es dona en les informacions en la premsa analitzada.
- Tot i que es fa d'una forma indirecta, encara es detecten adjectivacions inadequades en els relats que d'alguna manera justifica implícitament l'agressió. Exemple, "ella no havia posat cap denúncia" Cal posar en relleu que el comportament de la víctima no pot ser la causa o justificar la violència rebuda, ja que l'únic responsable de l'agressió és l'autor dels fets.
- Manquen veus expertes per il·lustrar les informacions relacionades, les característiques de la violència vers les dones, les possibles causes i conseqüències en cada cas, mentre encara en algunes notícies es continua abusant dels testimonis del veïnat, dels familiars o companys de feina.
- Un dels elements més negatius que ja s'apuntava en l'edició anterior d'aquest informe i que es confirma en l'anàlisi d'aquest any és que augmenten les imatges de retirada de cadàvers o lloc dels fets. Aquest fet es produeix perquè les informacions són més llargues fet

que obliga a il·lustrar-les amb fotografies i no sempre es publiquen les fotografies genèriques sinó les que poden tenir més impacte.

- Esmentar el modus operandi s'ha convertit en pràctica habitual, ampliant els relats amb detalls del tot innecessaris i que no aporten res a la informació.
- Diferents informacions detecten l'incompliment de les ordres d'allunyament. És positiu que la premsa esmenti aquesta dada i que ajudi a la conscienciació social del fet.
- També són positius els reportatges amb balanços i dades per exemple sobre les denúncies: "12.000 denúncies en un mes".